

LIETUVŲ
NACIONALINIS
M. JAV
BIBLIOTEKOS

ALP 2828

Larch

This paper was mailed
Thursday, August 9, 1990.

Nepriklausoma

Lietuva

LITHUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 30 (31-32) (50-ji metai) 1990 m. • RUGPJŪČIO – AUGUST 9 d. • LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. • Tel.: 366-6220 • 50 c.

ĮVYKIŲ APŽVALGA

h.n.

LIETUVOJE IR EUROPOJE

Liepos mėnesį, daugeliui atsotogaujant, Lietuvoje vyko paruošiamieji darbai deryboms su Maskva. Kremlius sudarė net 22 asmenų atstovaujančių visas svarbiausias sritis, komisija, tad, atrodo, žiūri į pasitarimus rimtai. Lietuvos pasitarimų komisijos sastas mažesnis. Pasitarimus buvo numatyta pradėti liepos mėnesį, bet, kaip pranešta iš Vilniaus, jie prasidės tik rugsėjo mėnesį. Pasitarimams prasidėjus, išgalios šimto dienų moratoriumas, kurio pagedavo Gorbačio'as. Lietuvos parlamentas, moratoriumą priėmęs, tikrai 69 balsais prieš 35, ir toliau svarstė ir rusiškai naujus įstatymus, kaip ir anksčiau. Lietuva, dar glaudžiau bendraudama su Estija ir Latvija, tyliai ir kruopščiai ruošiasi pilnos nepriklausomybės įgyvendinimui.

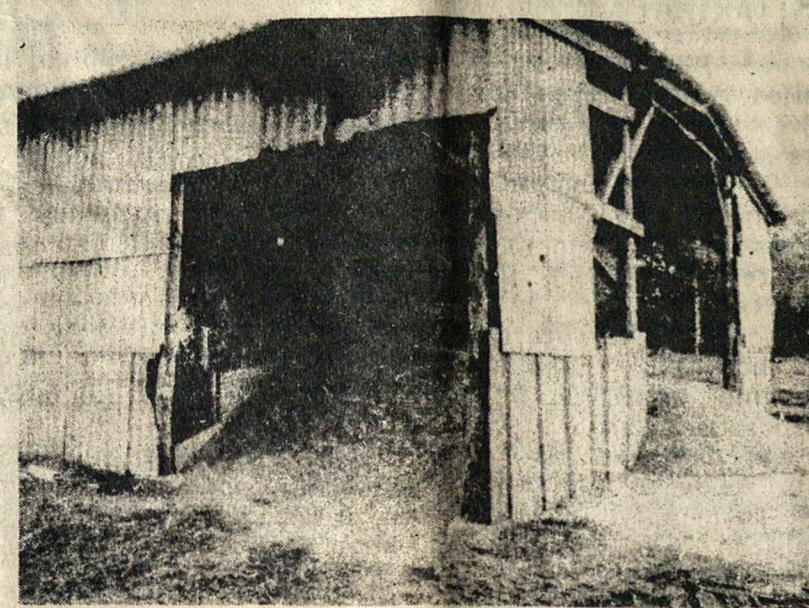
Pabaltijos kraštų pozicija žymiai sustiprėjo, kai viena po kitos net septynios kitos respublikos, neskaitant trijų Baltijos respublikų, pasiskelbė siekiančios suverenumo. Pasakutinosios buvo Ukraina ir Baltarusija. Ukrainos parlamento nuosprendis yra svarbiausias, nes, kartu su Rusijos federaline respublika, kurią Boris Jelcin'as jau praktiškai paskelbė suvereniam ir nepriklausomam nuo Kremliaus, jos apima milžinišką plotą ir jose randami beveik visi Sovietų Sąjungos žemės turtai ir beveik visa industrija. Taigi, iš 15-kos respublikų šiuo metu 10 nori arba visiškai nepriklausomybės arba tokios autonomijos, kuri praktiškai būtų beveik nepriklausomybė. Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentai liepos mėn. pabaigoje susitiko Latvijoje, Jūrmalos mieste, ir aptarė bendrą kelią nepriklausomybės. Jie pasiūlė Kremlui tartis su visom trim Pabaltijo valstybėm tuo pačiu metu. Pasitarimuose dalyvavo ir Boris Jelcin'as, kuris Pabaltijo respublikų nepriklausomybės siekimą palaikė ir pažadėjo netrukus užmegzti oficialius ekonominius, politinius ir diplomatinis santykius su Lietuva, Latvija ir Estija. Gorbačio'as, šiaip taip išlavravęs kongrese ir sugebėjęs dar išlaikyti Visasąjunginę Komunistų partiją bent iš išorės nesuskilusia, turėjo norom nenorom tartis geruoju su Jelcinu ir nusileisti, priimdamas Jelcin'o skubesnės ekonominės reformos planą. Jelcin'o išstojimas iš Komunistų partijos sukrėtė komunistinės viršūnės, nes ji pasėkė

visa eilė aukštų partijos narių ir graso suskaldyti ir palaipsniui likviduoti visą partijos viešpatavimą visoje Sovietų Sąjungos gyvenimo srityse.

Europos įvykių centre buvo Kremliaus ir Vakarų Vokietijos pasitarimai, kuriuose kancleris Kohl išsuderėjo iš Gorbačio' o viską, ko siekė. Iš tiesų, Kremlius ne tikai pritarė abiejų Vokietijų susivienijimui, bet sutiko, kad suvienytoji Vokietija taptų NATO nariu. Tas nuolaidas Vokietija išgavo pasiūlydama finansinę ir ekonominę paramą sovietams, be kurių Gorbačio' o Perestroikai gresia didžiulė ateitis. Tris bilijonus tvirtos valiutos Gorbačio' as gavo tuojau pat ir pažadą įvairios pagalbos, įskaitant pastatymą namų grįžtantiems iš Europos sovietų dalinių kareiviams. Nežiūrint tokios svarbios pagalbos, Vakarų ekonomistai pranašauja sovietų visišką ekonominį bankrotą, jeigu ji nebus skubiai pertvarkyta. Skubų persitvarkymą gi trukdo percentralizuota ir nežmoniško biurokratizmo užgožta sovietinė sistema, kurios dėka trečdalis derliaus nesuvežtas supūna laukuose, o pasenusiom mašinom ir archaiskais metodais pagamintos prekės negali konkuruoti su vakarietiškomis, dėl savo menkos kokybės.

Gyvenimo lygiui nuolat krentant ir net eilinių maisto produktų nedideliam didėjant, sovietų liaudis jau nebeapsitiki nė vienu pažadu. Gorbačio' as ir komunistų partija yra lygiai nepopuliarūs. Žymiai labiau žmonių mėgiami yra naujų reformų ir demokratijos skelbėjai, reikalaujantys pirmiausia likviduoti partijos monopolį ir drastiškai sumažinti išlaidas ginklams ir kariuomenei bei jos sustabarėjusiems maršalams, generolams ir tebeviešpataujantiems politrukams. Išgarbintosios Raudonosios Armijos prestižas smunka valandomis, iškėlus viešumon jo moralinį supuvimą. Nenuostabu, todėl, kad ne tikai Pabaltijo, bet ir Ukrainos, Moldavijos, Gruzijos, Azerbaidžano, Armėnijos ir net Gudijos vyriausybės atsiskė savo jaunuolius versti stoti Raudonojoje Armijoje.

Abiejų Vokietijų rinkimai buvo numatyti šių metų gruodžio mėnesį, bet juos norima atkelti į rudėnį ir tokiu būdu paskubinti politinę jungtį, nes neseniai įvedus vieną valiutą, ekonominė jungtis jau pradėta.

Taip pūva Stoniškiškio sovkozo grūdai.

Iš Europos valstybių, nusikračiusių komunistinio jungo, geriausiai laikosi Čekoslovakija ir Vengrija, sunkiau Lenkija, o sunkiausiai – Rumunija. Bulgarijoje perėmęs vykęs labai lėtai, nes valdžioje tebesėdi daug buvusių, persikrikštijusių komunistų partijos bonžų, kuriems labai sunku persiorientuoti. Albanijoje lyg papūtė gaivesnis vėjelis, bet daugiau iš komunistinių diktatorių baimės žmonių keršto, negu tikro noro demokratiškų reformų.

PASAULYJE

Pirmiausia paminėtini du mažo masto neramumai. Pirmasai tebevyksta vienoje seniausiuju Afrikos respublikų, kurią išteigė išlaisvintieji Amerikos negrai, būtent, LIBERIJOJE. Pilielinis karas dabar vyksta pačioje krašto sostinėje Monroviroje. Sukilėlių dvi grupės, viena vadovaujama Charles Taylor, kita Prince Johnson'o, tarpusavyje besivaidijančios nori nuversti prezidento Samuelio režimą, kuris šiuo metu yra apsuptas savo rezidencijoje ir gana beviltiškai ginasi.

Antrasai sukilimas – Tobago ir Trinidad salelėse nepavyko, nes keli šimtai fanatiškos islamo grupės sukilėliai buvo nuginkluoti ir suimti. Prezidentas Robinson ir dar keliasdešimt įkaitų buvo išvaduoti.

Tačiau per kelių dienų riaušės, įvairūs plėšikai, pasinaudoję betvarke, išplėšė beveik visas krautuves ir beveik sužlugdė visą prekybą, kuriai atstatyti reikės gal dešimtmečio.

Pats svarbiausias įvykis, kurio pasekmių dar neįmanoma nustatyti, tai Irako kariuomenės okupacija Kuwait'o valstybės. Š.m. rugpjūčio 2 d. Irako prezidento Saddam Hussein'o įsakymu, jo daliniai užėmė mažytę Kuwait valstybę, kurios sostinė Kuwait yra uostamiestis ant Persų įlankos kranto, iš kurio Kuwait nafta buvo plukdoma į visas pasaulio šalis.

Irakas anksčiau apkaltino Kuwait'o emiro šeiko Jaber al-Ahmed al-Sabah'o

vyriausybę, nesilaikant susitarimų ir pardavinėjant daugiau naftos, negu buvo jai leista ir tokiu būdu numušant naftos kainą. Tačiau iš tiesų, tos srities naftos reikalauja jau nuo otomanų laikų, nes tuo metu ji buvo atimta iš Irako. JAV reagavo labai aštriai, reikalaudmi Iraką tuojau pasitraukti iš užimtos Kuwait'o teritorijos ir grąžinti senąjį režimą. Saddam Hussein kaltinamas įvairiomis nedorybėmis, ypač Amerikos ir Izraelio, ir didybės manija, trokstant vėl sukurti galingą arabų imperiją, panašią į senovinę Mezopotamiją ir Babiloniją.

Skubiai sušauktoje Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos sesijoje buvo 13 valstybių pritarus ir susilaikius dviem – Kubai ir Jemenui – rugpjūčio 6 d. nutarta pradėti prieš Iraką visuotinę ekonominę blokadą. Visos valstybės prašomos tuojau nutraukti visus prekybinius santykius su Iraku nieko neperkant iš jo ir nieko jam neparduodant. Tai ypač liestų naftos prekybą, nes pusę valstybės pajamų Irakas gauna už parduodamą naftą. JAV prezidentas George Bush išpėjo Irako prezidentą, kad Amerika ir jos vakariečiai sąjungininkai panaudos karines pajėgas, jeigu Irakas nepasitrauks iš Kuwait'o. Labiausiai baiminamasi galimos Irako invazijos į Saudi Arabiją, kurios negausi kariuomenė jokių būdu neįstengtų pasipriešinti milijonui fronte patyrusių ir 8 metų kare su Iranu užsigrūdinusiu Irako karių.

JAV pasiuntė savo laivyną Persų įlankon ir, tikriausiai, bandys jūros blokadą izoliuoti Iraką. Nors Irako prezidentas Saddam pakartotinai pareiškė nezygiuosias į Saudi Arabiją, JAV ir kitos Vakarų valstybės to labiausiai būkštuoja ir todėl norėtų Saddam'ą ir jo režimą visiškai likviduoti. JAV prašo Saudi Arabijos išleisti savo teritorijon JAV karinių dalių, kurie liktų ilgam laikui tam išteigtose kari-

nėse bazėse. Beveik visi arabų kraštai tokiam JAV kišimuisi nepritaria, nes Ameriką laiko besąlygine Izraelio rėmėja ir sąjungininke.

Kaip žinia, Izraelis prieš kelis metus subombardavo Iraką statomą atominę jėgainę. Saddam yra pasisakęs, kad jeigu Izraelis bandytų vėl bambarduoti Iraką, Irako tolimų nuotolių specialios raketos sudegins pusę Izraelio. Izraelis Irako prezidento grąšinimą laiko rimtu, todėl nenuostabu, kad norėtų šį kylančią diktatorių bet kokių būdu likviduoti. Tačiau, bent šiuo metu, JAV dar nepajėgtų laimėti karo su

Iraku žemyne, todėl skubiai siunčia į Viduriniuosius Rytus oro ir jūros karines pajėgas, tikėdamiesi ekonomine blokada ir karine grasa išgąsdinti Iraką ir Saddam'ą. Vargu ar tikimasi Irako pasitraukimo iš Kuwait'o, kurio išlėpusių ir lėbaujančių šėikų režimu nebuvo patenkinti nei eiliniai Kuwait'o gyventojai, nei sužavėti Vakarų valstybių vadovai.

KANADOS IR QUEBEC'O KOVA SU INDENAIS

Ties Montrealiu esančio Okos miestelio indėnų Mohawk genties Kanesatake rezervato susirėmimas /nukelta 1 2 psl...../

PRANEŠA E L T A

PABALTIJOS VALSTYBĖS TURI BŪTI PRIIMTOS Į TARPTAUTINES ŪKINES ORGANIZACIJAS

Dvi strateginių ir tarptautinių studijų centro tyrėjos, Paige Sullivan ir Aliza Roelofs, dienrastyje NEWSDAY ("Štai kaip galima padėti Lietuvai") tvirtina, jog Bush'o politika sudarė klaidingą išpūdį, kad JAV niekuo negalincios padėti Lietuvai. Anot jų, net ir nepripažįstant, kad Lietuva pilnai politiniai suvereni, su ja galima išplėsti diplomatinis santykius. Su Lietuva būtų galima santykiuoti kaip su Taiwanu: atviri ūkiniai santykiai be pilnų diplomatinio ryšių.

Autorės siūlo, kad JAV paremtų Lietuvos, Latvijos ir Estijos narystę tarptautinėse ūkinėse organizacijose, kaip GATT (bendra sutartis dėl mokesčių ir prekybos). Tuomi JAV pripažintų ūkinę autonomiją, kurią Maskva suteikė Pabaltijo valstybėms nuo 1990 m. sausio mėnesio. Priėmimas į tokias organizacijas būtų didelis žingsnis į pilną Pabaltijo valstybių pripažinimą.

Pabaltijo valstybės, rašo Sullivan ir Roelofs, turėtų būti priimtos į tas organizacijas dar prieš Maskvos parėmimą, ypač kadangi JAV jau neprieštarauja SSSR dalyvavimui GATT organizacijoje kaip stebėtojais. Tokiu būdu Pabaltijo valstybės priartėtų prie Vidurio Europos.

Straipsnio autorės cituoja Georg von Rauch'o knygą, PABALTIJOS VALSTYBĖS: NEPRIKLAUSOMYBĖS METAI, kurioje aprašoma jų ūkinė pažanga. Jų nuomone, ir dabar Pabaltijo ūkis gali suklestėti joms vėl pradėjus santykiuoti su Vakarais. Maskva nenori prisipažinti, jog tai būtų naudinga ir Sovietų Sąjungai, nes ji nori sudaryti išpūdį, kad pabaltiečiai yra ūkiškai visiškai priklausomi. Pabaltijo valstybės galėtų pigesniais kainomis eksportuoti aukštos kokybės prekes, nes transportas ir aptarnavimas, būtų, palyginant, nebrangus. Jos taip pat galėtų tapti svarbiais kapitalo investavimo ir finansinių resursų šaltiniais, nes išviečiai pabaltiečiai biznieriiai ir Vakarų bankininkai greičiau investuos lėšas Pabaltijyje, negu SSSR-oje.

Vakarai turėtų pakviesti Pabaltijo valstybes į tarptautinę bendruomenę ir joms padėti, rašo autorės. "Tos valstybės teprašo pasitikėjimo, kovodamos prieš okupantą, kurį jos daug geriau pažįsta už mus".

RUSŲ AUTORIS PASMERKIA MASKVOS "BANDITIZMĄ LIETUVOJE"

Maskvos agresiją Lietuvoje iškalbiai pasmerkė garsus rusų filologas, autorius Vladimir Toporov. LITERATUROJE IR MENE (1990.V.19) išspausdintame "Laiške iš Maskvos" jis tarp kitko rašo:

"Kaip šiandien elgiamasi su Lietuva, pabudusia iš ilgamečio, dešimtmečius trukusio, giliausio fizinio ir dvasinio alpulio? Regime ne tik defamaciją, melą ir šmeižtą bet ir kur kas rafinuotesnį, grėsiantį lengvai nuspėjamo mis pasekmėmis reiškinį – ižeidinėjimus, keiksmus, grąsinimus ir pagaliau prievartą, prievartą, prievartą.

Banditas toli gražu ne visuomet vartoja peilį. Jeigu jis žino, kad auka pati atiduos savo piniginę, jam pakanka tik "pažaisiti peiliuku". Tas pats šiandien yra Lietuvoje, kurios tikrieji gyventojai, iškūnijantys jos kūrybinę dvasią, gyvasis jos kūnas tapo įkaitais, svetimsalais savo pačių namuose, apsaukti kurstytojais ir priešais, kuriems grasinama viskuo, jeigu nebus "savanoriškai" atsisakyta savo turto – savo laisvės, savo teisės į ją.

Agresyvaus skriaudėjo, neteisėtai kalbančio 300 milijonų vardu, giluminių instinktų prigimtis aiški: itarumas, baimė, pavydas, pyktis – vergo nepilnavertiškumo kompleksas pasekmė. Vergo, kuriam jau pati laisvė, pati perspektyva netekti vergijos yra baisesnė už asmeninę laisvę

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išsikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLECIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail, Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumerata kainu Kanadoje - \$ 22.00
Rėmėjo - \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grafinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

DĖMESIO "NL" SKAITYTOJAMS

Paminėjus 50 metų nuo šio laikraščio leidimo, atsižvelgiant į įvairias aplinkybes, po šios vasaros atostogų "NL" laikraštis bus leidžiamas kas 14 dienų. Esant svarbiems įvykiams ar susidarius ypatingoms situacijoms Lietuvoje, bus išleidžiami specialūs ekstra numeriai.

Medžiagą laikraščiu ir toliau prašome siųsti nedelsiant.

"NL" šerinkų visuotinis SUSIRINKIMAS šaukiamas š.m. RUGSEJO mėn. 23 d. "NL"

PABALTIO IR RUSIJOS RESPUBLIKŲ PASITARIMAI JURMALOJE

Liepos mėn. pabaigoje Pabaltijo respublikų ir Rusijos Aukščiausiųjų Tarybų pirmininkai susitiko LATVIJOJE, Jurmaloje, kur buvo aptartas pasiruošimas dvišalėms sutartims.

Liepos 27 d. susitikime Pabaltijo respublikų AT pirmininkai - V. Landsbergis, A.Gorbunovs, A.Ruitel ir Rusijos AT pirmininkas B.Jelcin'as sutarė nedelsiant pradėti rengti dvišales valstybines sutartis tarp RUSIJOS FEDERACIJOS ir PABALTIO RESPUBLIKŲ, pradinės politinės teisinės sutartis, taip pat sutartis dėl ekonominės, mokslinių, techninių, prekybinių, socialinių, tarpnacionalinių, kultūrinių ir kitų santykių, taip pat pilietybės klausimais.

Ši darba atliks specialios komisijos, kurioms vadovauja Aukščiausiųjų Tarybų pirmininkų pavaduotojai arba juos atitinkantys pareigūnai ir ekspertai. Laikas duotas pusantro- du mėnesiai. Taip pat turi būti išspręstas sutarčių pasirašymo protokoliniai klausimai.

PAREIŠKIMAI:

1. Trijų Baltijos šalių įgaliotieji atstovai nedalyvavo rengiant TSRS sąjunginę sutartį ir nemano, kad ateltyje galėsiančios šiame procese dalyvauti.
2. Bet kurios BALTIJOS valstybių sutartys su TSRS, jos sąjunginėmis respublikomis ir kitomis valstybėmis gali būti sudaromos tik remiantis mūsų valstybių Aukščiausiųjų Tarybų priimtu nepriklausomybės atkūrimo akto nuostatomis.
3. Derybas su TSRS tikslingusia vesti pagal principą "trys plius vienas" arba tuo pačiu laiku ir glaudžiai koordinuojant, o jų rezultatas turi būti politinio pobūdžio sutartys, kuriomis ateltyje bus grindžiamos tarpusavio santykių ir bendradarbiavimo sutartys pagal atskiras veiklos ir interesų sritis.
4. Trys Baltijos valstybės viena kitai neturi jokių teritorinių, turtinių ar kitų pretenzijų.
5. Trys Baltijos valstybės kreipiasi į kiekvieną iš dvylikos TSRS respublikų, prašydamos pareikšti: ar turi jos kokių teritorinių, turtinių bei kitų reikalavimų Lietuvos Respublikai, Estijos Respublikai ir Latvijos Respublikai. Per mėnesį atsakymo negavus, bus laikoma, kad tokių pretenzijų nėra.

Antrame pareiškime:

"Baltijos valstybių taryba pažymi, kad TSRS centriniai organai imasi įvairių priemonių, kuriomis siekiama sutrukdinti LIETUVOS Respublikai, LATVIJOS Respublikai ir ESTIJOS Respublikai atkurti valstybinę nepriklausomybę ir destabilizuoti padėti Baltijos regione. Viena tokių priemonių - TSRS Ministrų Tarybos potvarkiu įkurta asociacija "Integral", kuri direktyvine tvarka jungia vadinamojo sąjunginio pavaldumo įmones bei organizacijas ir yra tiesiogiai pavaldi TSRS Ministrų tarybai.

provincijos premjeras Bourassa įteikė indėnams 48 valandų ultimatumą: pradėti nutrikusius pasitarimus arba susilaukti griežtų pasekmių. Manoma - ir vėl jėgos pavartojimo. Ir visa toji nelemta konfrontacija įvyko todėl, kad Okos miesto burmistras Jean Ouellette, ieškodamas pelno, susitarė su biznieriais ir savo miestelio tarybos nariais, nutarė padidinti dvigubai miesto golfo aikštę. Tam reikalui būtų buvusi panaudota indėnų žemė ir dalis miško, kur nuo seno buvo indėnų kapinynai. Kai indėnai užprotestavo ir pasakė miestelio tarybai, kad ginklų gins savo žemę ir kapus, burmistras pasaukė provincijos policiją ir įsakė jai jėga užimti indėnų žemes. Įvyko susišaudymas ir - padėtis kol kas ta pati.

Indėnai visoje Šiaurės Amerikoje išreiškė savo parąmą įvairiais būdais. Prieš keliolika dienų Okoje susirinko apie 200 indėnų iš įvairių vietų ir genčių.

right BALTIC BULLETIN

BALTIJOS valstybių tarybos nuomone, tokiais žingsniais labai šurkščiai pažeidžiamos nepriklausomos valstybės - ESTIJOS RESPUBLIKOS teisės, siekiama suskaldyti ir dezorganizuoti visa jos ekonomika, tokie žingsniai iš esmės prieštarauja Saugumo ir Bendradarbiavimo Europoje Konferencijos Kopenhagos posėdžio baigiamojo dokumento 5.2 straipsniui.

BALTIJOS VALSTYBIŲ TARYBA ryžtingai protestuoja prieš tokius priešingus teisei veiksmus ir pareiškia, kad jie gali tik apsunkinti tarp Baltijos valstybių ir TSR Sąjungos egzistuojančių problemų suregulavimą.

LIETUVOS Respublikos, LATVIJOS Respublikos ir ESTIJOS Respublikos vardu BALTIJOS VALSTYBIŲ TARYBA taip pat pareiškia savo solidarumą ir pasiryžimą visomis jėgomis ir priemonėmis paremti tuos, kuriems taikomi tokie metodai.

Pasirašė V.Landsbergis, A.Gorbunovs, A.Ruitel.
Jarmala, 1990 m.liepos mėn.28 d.

LIETUVOS VICEPREMJERAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS JAV- ESE

Liepos 20 d. i Chicaga atvyko Lietuvos vicepremjeras Algirdas Brazauskas. Jo tikslas - vystyti ekonominius ryšius su JAV įmonėmis, informuoti tuos, kurie projektuoja ekonominio bendravimo įstatymus ir ieškoti ekonominės paramos, atstatant Lietuvoje laisvą pramonę ir laisvos rinkos principus. Su juo kartu atvyko ir ekonomistas, Lietuvos Mokslų Akademijos vicepirmininkas dr. Raimondas Rajackas.

Jų kelionę i JAV suorganizavo Vytautas Valatkaitis, žymus pramonininkas, buvęs NALCO įmonės vicepirmininkas (kaip šiame krašte rašoma- viceprezidentas).

Liepos 21 d. Lithuanian Hotline Lemonte, Pasaulio Lietuvių Centre jam buvo surengta spaudos konferencija ir priėmimas. Dalyvavo, šalia lietuvių spaudos korespondentų, Chicagos amerikiečių, lenkų, ukrainiečių ir latvių korespondentai. Lenkų televizijos reporteriai ten pat padarė ir interviu su A. Brazausku.

A. Brazauskas ir R. Rajackas lankėsi įvairiose stambiose JAV įmonėse. ALTA surengė vakaronę Lietuvių Tautiniuose Namuose Chicagoje. A.Brazauskas lankėsi ir Washington'e, DC, kur numatyti susitikimai su įvairiais JAV valdžios pareigūnais.

● Reuterio agentūros žiniomis, š.m.liepos mėn. 30 d. ARMENIJOS parlamentas paskelbė, kad prez. Gorbačiovo išleistas įsakymas atiduoti turimus ginklus šioje respublikoje negalioja.

Armėnijos Parlamentas pareiškė, jog Gorbačiovo liepos mėnesio 25 d. isakymą "priešinsai armėnų tautos prigimtąjį teisę patiems apsiginti".

● UKRAINA atšaukė savo kareivius, kad jie galėtų įsijungti i savo dalinius tėvynėje.

● Pietinėje GRUZIJOJE per vieną savaitę buvo nuverstos Sovietų įsteigėjos statulos ir "barbariškai sudaužytos" Lietuvoje; Ukrainos mieste Ternopolyje Vladimiro Lenino statula buvo paskelbta pardavimui.

Tbilisi-Gruziijoje- policija saugo Lenino paminklą

24 valandas miesto centre, bet kitoje miesto dalyje jo bronzinė stovyla buvo nuversta. Darbo žmonių komitetas buvo nutaręs ją sunaikinti. Ne tikai visoje eilėje Gruzijos miestų, bet ir Azerbaidžano sostinėje Baku, kaip ir ARMENIJOS Jerevane tokios stovilos gulėjo suskaldytos.

Iš Maskvos miesto Tarybos posėdžių salės, reformų šalininkams laimejus sostinės rinkimus, buvo diskretiškai pašalintas Lenino biustas.

UKRAINOJE Ternopolio miesto taryba nubalsavo 64:0 balsais nuversti Lenino paminklą kartu ir Markso statulą. Buvo nuverstos Jaroslavo Galan'o, kuris kovojo prieš Ukrainos tautiškumą ir žymaus komunistų veikėjo Vladimiro Zatonosky statulos. Sic transit gloria mundi...

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 600,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos - lietuvių išeivijei!"

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LIETUVIAI BUS ŠAUKIAM I LIETUVOS GYNYBOS PAJĖGAS

Liepos mėnesyje paskelbta Vilniuje, kad Lietuvos Aukščiausioji Taryba išleido įstatymą, kad Lietuvos 19-mečiai bus šaukiami atlikti karinę prievolę Lietuvos respublikos gynybos pajėgose: kaip pasienio sargybiniai, vidaus saugumo daliniai ir sargai svarbiose civilinėse įstaigose. Nenorintiems kariškai tarnauti bus galima prievolę atlikti visuomenine ir hymanitarine tarnyba.

Šio įstatymo tiesioginis tikslas yra suteikti jauniems vyrams teisinę apsaugą nuo tarnybos sovietinėje kariuomenėje.

Anot Bill Keller, rašančio NEW YORK TIMES, Lietuva jau dabar turi blogus santykius su sovietų gynybos ministerija, nes ji Lietuvos jaunuolius atleidžia nuo prisiėmimo i sovietų kariuomenę.

Sovietų gynybos ministras Dmitri Jazov'as trečiadienį pasiųstame laiške prezidentui Landsbergiui perspėjo, kad Lietuvos trukdymas šaukimo sovietų kariuomenės procedūros tegali turėti tik neigiamą poveikį Lietuvai ateitai.

Ir kitos sovietinės respublikos trukdė sovietų kariuomenės šaukimus šimet - tai išleisdamos įstatymus, leidžiančius kitaip atlikti karinę prievolę arba paprastai tik nekooperuoti su sovietiniais kareiviais, norinciais areštuoti neprisirašančius dezertyrus.

Rusų federacija ir Ukraina, didžiausios Sąjungos respublikos, abidvi savo suverenumo deklaracijose pasiskelbė pačios tvarkančios kariuomenės reikalus, bet kol kas dar nepradėjo konkrečiai to vykdyti. Lietuva pirmoji dabar jau įvedė savo atskirą, paraleliai veikiantį šaukimą ir suformavo atskiras gynybos pajėgas.

Kalbėdamas telefonu su Bill Keller Maskvoje, Lietuvos respublikos nacionalinės gynybos departamento direktorius Audrius Butkevičius painformavo, kad pavasarį ir vasarą sovietų kariuomenė saukė 6,000 jaunuolių Lietuvoje, bet tik 1,200 prisirašė, daugiausiai nelietuviai.

Butkevičius aiškino, kad pagrindinis naujojo įstatymo tikslas yra "duoti mums teisinį pagrindą ginti savo jaunuolius, kurie nenori tarnauti sovietinėje kariuomenėje". Tad ir įstatymas pareiškia, kad tik Lietuva turi teisę šaukti respublikos gyventojus kariuomenėn, nors gyventojai turi teisę savanoriškai tarnauti sovietų kariuomenėje.

DERYBOS SU MASKVA RUGSEJO MĖNESI.

VILNIUS. Prez. Vytautas Landsbergis antradienį pranešė, kad derybos su Maskva dėl Lietuvos nepriklausomybės neprasidės anksčiau, kaip rugsejo mėnesį. Lietuvos pareigūnai buvo manę, kad derybos galėsiančios prasidėti tuoj po Komunistų Partijos kongreso Maskvoje. Tačiau kalbėdamas per televizijos interviu, prez. V. Landsbergis pasakė, jog jis nemano, kad derybos galėtų prasidėti tik Aukščiausios Tarybos atstovams sugrįžus po atostogų perkašamos rugpjūčio mėnesi, nes deryboms yra reikalingas nuodugnus pasiruošimas.

Deryboms prasidėjus, pradės veikti vadinamasis moratoriumas, bet anot NEW YORK TIMES rašančio Bill Keller, Lietuva tvirtina, jog net pradėjus veikti moratoriumui, ji neatsisakanti teisės veikti lyg ji jau būtų nepriklausoma. Moratoriumas liečia tik įstatymus, pravestus prieš kovo 11-tos nepriklausomybės paskelbimą, ne po. Tad neliečia naujojo įstatymo apie jaunuolių šaukimą i gynybos pajėgas.

M. Gorbačiov'as, stengdamasis apriboti įvairių respublikų žingsnius i suverenumą, suprojektavo naują "sąjungos sutartį", kuri, anot jo, duosianti kiekvienai respublikai tiek nepriklausomybės, kiek ji norės, bet "savanoriškai" perleidžiant Maskvai tokias sritis, kaip gynybą, užsienio politiką ir komunikacijos tinklus.

Šios naujos sutarties projektą Gorbačiov'as aptaria su savo ministrais šiomis dienomis.

/.....atkelta is 1 psl. /

su Québec'o provincijos Sūretė policija pažadino visus Kanados indėnus ir jie ėmė aktyviai kovoti už savo ir savo pagrobų žemių teises. Okos susirėmimas baigėsi, kai provincijos policija bandė ginkluotu puolimu išiversti i indėnų rezervatą. Susirėmime žuvo vienas policininkas. Kol kas oficialiai dar nepaskelbta, ar jis žuvo nuo indėnų ar nuo pačių policininkų kulkos, nes susišaudymo metu jis buvo išlipęs i medį.

Indėnai savo barikadas 2 psl.

sustiprino keliomis pasitraukusių policininkų masinomis. Policininkai tuo tarpu neleidžia žmonių pro savo barikadas. Išimty paskutiniu metu tedaromos maisto ir medicinos tiekėjams. Solidarizuodami savo genties indėnams, Kahnawake rezervato indėnai, kuris randasi kitoj pusėj Montrealio salos, pietiniame Šv. Lauryno upės krante, pastatė barikadas ant Mercier tilto pietinės dalies, tokiu būdu efektingai užblokuodami bet koki susisiekimą šiuo tiltu pietinio upės kranto vietovių su Montrealio miestu. Liepos 6 d. Québec'o

BE KALTĖS

Valentinas Gustainis

/ Autorius praleido 15 metų Sibiro, tremtyje ir lageriuose. Spausdiname ištrauką iš neseniai Lietuvoje pasirodžiusios jo knygos. Red./

/ tęsinys /

Rašyti laišką Amerikos ambasadai nebuvo prasmės, nes mūsų laiškas Britų ambasadai į Kuibysę 1942 metais adresato nepasiekė. O buvo taip. Gyvendamas Kaune, gerai pažinojau Didžiosios Britanijos įgaliotąjį ministrą H. Prestoną. Girdėjau, kad iš Kauno jis buvo perkeltas į Maskvą, paskui, 1941 m. rudenį, kartu su kitais diplomatais evakuotas į Kuibysę. Jabagano tarybiname ūkyje kurį laiką gyveno iš Leningrado blokados išvežta Raudonojo laivyno karininko žmona. Mums ji buvo labai palanki. Toji dama gavo pasiūlymą persikelti dirbti į Kuibysę. Ji pasisiūlė nuvežti ir Britų ambasadą asmeniškai Prestonui įteikti mano laiškelį. Jame prašiau tik moralinės ir materialinės paramos. Tačiau, kaip sužinojau, mūsų pažįstamai nuvažiuoti į Kuibysę nepavyko, mano laišką Prestonui ji mėgino pasiųsti registruotą pastu. Vėliau iš kitų tautiečių girdėjau, kad bandymas padaryti tą paslaugą taip pat nepasisekė ir ji už tai net pateko į kalėjimą. Taigi, šį kartą nutariau mėginti pasinaudoti telegrafu. Vieną gražią dieną tarybinio ūkio ryšių skyriuje ir įteikiau rusiskai rašytą telegramą, adresuotą Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadai Maskvoje. Net nustečiau, kad pašto tarnautoja, perskačius telegramos turinį, nepareikšė jokio abejojimo, apskačiavo tarifą, išrašė kvitą ir pareikšė tuojau perduodanti telefonu į Ust Kaną, o iš ten tekstas bus siunčiamas jau Morzės aparatais. Toje telegramoje buvo parašyta: "Amerikos pilietė Izabelė Gustainienė, gyvenanti ... skubiai reikalinga moralinės ir materialinės pagalbos".

Kaip nustebome po kokių dešimties dienų gavę iš Amerikos ambasadų oficialų atsakymą! Pats didelis, švarus to laiško vokas su Jungtinių Valstijų emblema - ereliu, tarp vienos kojos pirmų laikiančiu alyvos šakelę, o kita koja stropiai suspaudusiu ietis - darė mums didelį įspūdį. Dar labiau nustebome perskaitę, kas ten parašyta. Ambasada rašė gavusi telegramą, kurios turinys, išvertus į anglų kalbą, toks... Iš to angliško vertimo supratome, kad telegrama nuėjo nesudarkyta, išskyrus mūsų pavardę.

Savo pilietės likimu ambasada buvo aiškiai susidomėjusi, tik ji nebuvo tikra, ar Gustainienė tikrai Amerikos pilietė, kaip rašoma telegramoje. Todėl kartu su tuo laišku ambasada atsiuntė specialią anketą, kurią prašė užpildyti. Žmona tuojau suprato, kad iš to nieko neišeis, kadangi ji ištėkėjusi už Lietuvos piliečio, Kaune, pas JAV konsulą Fulertoną, Amerikos pilietybės atsisakė. O aš vyliausi, kad Amerikos ambasada, humaniško sumetimais pro pirštus pažiūrės į tą išsižadėjamą ir oficialiai pripažins ją savo šalies piliete. Todėl prikaltėjau žmoną anketą užpildyti. Jei žmonai būtų gražinta mergautinė pilietybė, tada ji su vaikais gautų Amerikos globą, gal būtų net būtų leista jai ten grįžti. Taigi, puoselėdami šias viltis, išsiuntėme ambasadai užpildytą pilietybės anketą. Po poros savaičių vėl gavome didelį voką su Amerikos ambasadų ženklu. Voke buvo trumpas laiškas: "Susižinojusi su Valstybės departamentu Vašingtone, ambasada patyrė, kad Vašingtono archyvuose yra dokumentas, sulig kuriuo jūs, buvusi Amerikos pilietė, savo noru (...) metais Kaune pas Amerikos konsulą Fulertoną JAV pilietybės atsisakė, todėl formaliai nesate Amerikos pilietė. Tačiau ambasada tarpininkaus jums, jei norėsite atgauti pilietybę. Tuo tikslu siunčiame kitas anketas, kurias prasome užpildyti ir grąžinti ambasadai. Primename, kad sovietiniai valstybės organai tokiais atvejais bylą labai vilkina".

Atsakymas galutinai numušė mums ūpą. Širdyje keikiau tą nesupratiną ambasadų valdininką, kuris taip biurokatiškai, ne pagal gyvų žmonių reikmes, o pagal šaltus dokumentus išsprendė mūsų reikalą. Žmona užpildė ambasados anketą pilietybės grąžinimo reikalu, nors kokių iliuzijų dėl to mes neturėjome. Vėl po kokių poros savaičių gavome iš ambasados didelį voką su pakartotiniu laišku ir anketomis. Šį kartą buvo idėtas ir laiško įteikimo pakvitavimo atvirukas, kurį pasirašėme. Matyt, ambasada suabejojo, ar mes gavome jos laiškus. Mes suabejojome, ar ambasada gavo žmonos užpildytas anketas pilietybės grąžinimo reikalu. Ir čia pasitaikė proga anketas ambasadai grąžinti per rankas. Iš Jabagano į Maskvą grįžti pas savo vyrą viena mūsų pažįstama dama vardu Milica. Jos vyras Maskvoje buvo kažkoks aukštas pareigūnas, tarnybos reikalais važinėjęs ir į užsienius, vadinausi, politiškai patikimas. Toji Milica pati pasisiūlė nuvežti ambasadai anketas dėl pilietybės grąžinimo ir dar viena laiškelį tuo pačiu reikalu. Prie anketų ir laiškelio į voką idėjome ir simtą rublių neva ambasadai susidarantioms išlaidoms padengti. Kad ambasada kaip nors atkreiptų į mus dėmesį, prašėme tarpininkauti persiunčiant giminėms į Ameriką mūsų oficialų laiškelį, parašytą Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus Komiteto blanku, kurio antroje pusėje apie mus teiravosi žmonos draugė Amerikoje Džosefina Rautkytė-Daužvardienė. Tikėjomės, kad toks tarptautinis blankas su Amerikos pilietės adresu padarys ambasados tarnautojams įspūdį.

Ilgai nesulaukdam iš ambasados jokio atsakymo, mes dar kartą parašėme trumpą laiškutį, prašydami pranešti, ar ambasada gavusi užpildytas anketas ir mūsų laiškutį su 100 rublių. Gavome trumpą (ir paskutinį) laišką iš ambasados. Mums atsakė, kad užpildytos anketos gautos, o jokio laiško ir jokių pinigų ambasada iš mūsų negavo. Taip ir liko neaišku, ar anketos nuėjo pastu, ar jas įteikė toji Milica. Kadangi šimtinės ir laiškelio ambasada negavo, tai greičiausiai ir pakartotinės anketos nebuvo įteiktos...

1944 metais karo frontuose vyko didelės permainos, bet mes apie jas mažai girdėdavome. Visgi sužinojau, kad kautynės vyksta apie Šakius. Nutariau, kad didysis Kazlų Rūdos miškų masyvas jau išvaduotas, kad Jankų valsčiuje gyvenusi mano sesuo Agota su savo šeima jau šiaupus fronto. Nusprendžiau pamėginti jai parašyti, duoti žinutę kad mes dar gyvi. Popieriaus laišku nebuvo kur gauti. Turėdamas pavyzdžių, kaip iš Krasnojarsko lagerių mūsikiškai vyrai parašydavo savo šeimoms trumpus laiškelius beržinėse toselėse, nutariau ir aš pasidaryti tošini atviruką ir pasiųsti jį sesutei Kaminskienei. Ir ką jūs pasaky - site?! Beržinė toselė greitai ir pridurmui paskui frontą nunešė mano sesutei linksma žinią, kad mes dar gyvi!

Kai apsipratome, tremtinių būklė tame arklių tarybiname ūkyje neatrodė tokia tragiška. Net malonu atsiminti laikus, kai su Juozu Degučiu dirbome miške. Žiemai 1990.VIII.9

Aleksandras Marčiulionis, *Three Masks*, 1986 majolica 18" x 15 1/2

baigiantis, mudu buvome nusiusti gaminti sausmalkių už kokių 12 kilometrų nuo centrinės sodybos. Apsigyventi liepė pas kelio meistrą Pautovą, kuris turėjo švarią, šiltą trobelę. Norėdamas materialiai paskatinti, "prorabas" mudviem išrašė po porą kilogramų avinio sūrio - brintos, kurios Jabaganas gavo iš Jakonūro sūrio gamyklos visą statinaite. Ta gelsva brinza buvo nepaprastai skani ir soti. Dalį tuojau suvalgiau, dalį palikau šeimai, gabalėlį išidėjau vykdamas gaminti sausmalkių. Visai savaitei avansu gavome ir duonos. Kadangi miške kisieliaus nesitiekėme, tai duonos sau ėmėme daugiau, šeimoms palikome mažiau. Žinojom, kad Pautovai turi karvutę, tai tikėjomės gauti bent po stiklinę pieno.

Ne pirmą kartą Pautovai priimdavo Jabagano darbininkus. Nakvynę užprašydavo ūkio vadovai. Ar jiems už tai atsilųgindavo, nesužinojau. Darbininkai atsidėkodavo vien žodžiu. Šviesioje, sausoje, labai švarioje ir šiltoje Pautovų pirkioje nakvoti būdavo smagu. Iki blizgesio nušiuotų grindys baltavo kaip stalas. Jokių parazitų nebuvo. Šeimininkė duodavo pasikloti šiaudų, dar ir pagalyvę pakišdavo. O kai savo vyrą išleido į frontą, man, kaip "stariškai", pasiūlė miegoti jų šeimininėje lovoje.

Šeimininkė matė, kokie mudviejų maisto ištekliai, norėjo padėti, bet ir pati nedaug turėjo. Ši geros širdies moteris duodavo mudviem nemokamai po puodelį pieno, kartais parduodavo pačios pririnktų kedro sėklų, kurios čia vadinamos riešutais. Tos kedro sėklos labai skanios ir gana maistingos, kur kas vertingesnės už saulėžolių sėklas. Rudenį Pautovai prisirinkdavo tų riešutų po keletą didelių maišų ir taip papildydavo savo maisto atsargas. Nuo Jabagano centrinės sodybos kedrynai buvo toli, į juos nuvažiuoti reikėdavo gauti arklių. Be to, norint prisirinkti kedro riešutų, reikėtų sugaisti keletą dienų, o kas tave tokiam reikalui atleis nuo darbo? Tik vėliau, kai jau sėdėjau lageriuose, paaukęs mūsų sūnus Gediminas kartu su kitais ūkio vaikigaliais vykdavo į kedrynus ir parnešdavo iš tenai po kiek tų riešutų.

Pautovai atrodė laiminga šeima, abudu sveiki, vaikučiai žvalūs. Jie buvo tokie darbštūs ir apskrūs žmonės, turėjo savo dispoziciją arklių ir vežimą, tad maistu lengvai apsirūpindavo. Šeimininkas bėgdavo medžioti, laikė net medžioklinį šunį Nažimai, kuris ir su šeimininkų svečiais būdavo labai mandagus. Bet štai Pautovui atėjo šaukimas į karą. Ir mudu su Degučiu jį išlydėjome. Išvažiavo jis nelabai linksnas. Netrukus parašė iš fronto, sakėsi jau dvejoje kautynėse dalyvavęs, skundėsi vargštas. Neužilgo jo žmona gavo pranešimą, kad vyras žuvęs.

Su Degučiu miške dirbti buvo smagu. Jis tą darbą gerai mokėjo, skerspjūvę visuomet labai gerai išgausdavo, greitai iš akies nusprendavo, į kurią pusę medį leisti, iš tolo pamatydavo sausuolius. Mielai duodavausi jo vadovaujamam, nors pagal amžių jis galėjo būti mano sūnus. Kai išsišaldavo pūgos, mudu pasitarę ramiai sau tįsodavome šiltame Pautovų kambaryje. Stojus gražioms, saulėtoms dienoms, už praleistą laiką atidirdavome su kaupu. Užrašyti kiek padarėme, buvo pavesta mums patiems, ir mudviem niekuomet neatėjo į galvą prirašinėti. Net pats mūsų dešimtininkas Šunskuris nustebo radęs viską teisingai užrašytą.

Dirbdamas su savu, be viršininkų, negirdėdamas "matavimo" ir igrisusio "dava! bystrei!", jaučiausi labai patenkintas, tik va, tas nuolatinis alkis... Bandydami jį numalšinti, vietinių žmonių pavyzdžiu ir mudu su Degučiu pradėjome kramtyti maumedžio sakus, čia kažkodėl vadinamus siera. Tačiau greitai apsižiūrėjome, kad sakų kramtymas ne tik neslopina alkio, bet priešingai, jį dar labiau žadina. Teko tokio skrandžio apgaudinėjimo atsisakyti. Kartą šeimininkė pasiūlė pabandyti išsikepti kurmių, kurių jos sūnelis nemažai prigaudydavo, nes rinkdavo kailiukus pardavimui. "Ne! Kad ir badu mirsiu, bet kurmio nevalgysiu", - pagalvojau sau vienas.

Dėl silpnos sveikatos ir menko pajėgumo dirbti 1944 metų rudenį vėl buvau paskirtas naktiniu sargu statybos ceche. Mano saugojimo objektas - lentpjūvė su malūnu ir stalių dirbtuve. Naktimis budėti vienam nelengva. Jautiesi nuvargęs, alkanas, o miegas taip traukia. Aplinkui vaikštinėti šalta, nejauku. Laikrodžio neturi, žvaigždės ne visuomet šviečia, nenučiuoki, ar toli rytas. Tai ir kiūtai prie kūrenamųjų krosnių, vis klausai ausis išpūtęs, ar neskambina kiti sargai, ar nereikia astiliepti. Tas įvairių objektų naktinių sargų atsiliepinėjimas - maždaug kas valandą - tai savotiškas koncertas: gaisrinė skamaina varpu, degalų bazė drožia į tuščias geležines statines, javų džiovyklą kūju kerta į pakabintą geležinį traktoriaus ratą, o aš paprastai musu didelį plieninį apvalų pjūklą, vadinamą "kreizu". Garsas skardus, visi sargai girdi.

/ bus daugiau /

GARSIOSIOS FUTBOL RUNGTYNĖS IR "REPREZENTACINIO" CHORO KONCERTAI

/ ATSIMINIMAI. V.K./

Televizoriaus ekrane sekant pasaulines futbolo rungtynes Italijos žemėje, man neišnyksta iš atminties 6-tojo Pėstininkų Pulko futbolo komandos rungtynės su Raudonosios Armijos tam tikro dalinio rinktine komanda. Tai įvyko 1940 metais, okupavus Lietuvą Raudonajai - "nenugalimai" Armijai. Aš gi tuo metu tarnavau 6 Pėstininkų Pulke, kuris 1939 m. kovo mėn., išvytas vokiečių iš Klaipėdos, stovėjo Plungėje. Be kitų pareigų pulke, tuo metu buvau ir pulko sporto vadovu. Mes visi priklausėm ir K.S.S. sporto organizacijai, kurioje ašėjau lengvosios atletikos sekcijos vadovu pareigas.

Kaip visi žino, Lietuvos vyriausybė davė mums įsakymą nesipriešinti Raudonajai Armijai ir draugiškai ją sutikti. Visi laukėme su nuogastavimu tu. "išvaduotojų iš kruvino Smetonos režimo". Po kiek laiko pajutom, kad skaitlingi jų daliniai jau randasi netoli Plungės ir apsistojo palapinėse laukuose ar miškeliuose.

Netrukus ir mes gavom "liaudies kariuomenės" vardą. Prisistatė mums ir politiniai vadovai: pulko komisarai ir politrukai. Labai nustečiau pamatęs pulko komisarų esantį tūlą Kuzminską. Mat, kada buvau Karo Mokykloje ir "valdžiau" antros aspirantų kuopos vieną skyrių, šis Kuzminskas buvo vienas iš mano pavaldinių. Jis buvo tada labai kuklus ir ramus, ir gana drausmingas. Tik dabar stebėjausi, kaip mūsų saugumas nežinojo apie jo komunistinę veiklą ir buvo priimtas tarnauti kariūnu aspirantų sudėtyje. Jis mane taip pat atpažino ir nepagalbėjo komplimentų. Taigi, politinis komisaras ragino užmegsti draugiškus ryšius su "išvaduotojais". Jų karininkai įvairiais reikalais pradėjo lankytį mūsų pulko štabą. Aš pasiūliau komisarui, kad gal geriausia su raudonaisiais pabendrauti rungtyniaujant sporte. Aš gerai žinojau, kad mūsų pulko krepšinio komanda stovi antroje vietoje visoje mūsų kariuomenėje. Gi futbolo komanda taip pat gana stipri, nes netoli 90% jos narių priklauso ir K.S.S. futbolo komandai, kuri 1938 m. Pasaulio Lietuvių Sporto Olimpiadoje Kaune iškovojo aukso medalį. Be to, 3 ar 4 jos žaidėjai nuolat žaidžia Lietuvos rinktinėje. Komisaras mielai sutiko tarpininkauti dėl sportinio bendradarbiavimo.

Ilgokai teko laukti, iki susitarėme dėl futbolo rungtynių. Labai mums buvo juokinga, kad krepšinio rungtynių atsisakė. Mat, jų vadai mums aiškino, kad jie turi labai didelį skaičių ir labai gerų krepšinio žaidėjų. Tad jie ir nežino, kuriuos atsiųsti žaidimui, kad kiti, irgi labai geri, neužsigautų...

Futbolo rungtynėms buvo susitarta ir jos buvo paskelbtos mūsų kariams ir Plungės gyventojams. Nustatytą dieną prigužėjo žmonių pilnas stadionas.

Prasideda rungtynės. Pastebim, kad sviedinys visai nepraskrenda į lietuvių aikštės pusę ir įvarčiai krenta ruseliams vienas po kito. Taip, gan per trumpą laiką mūsikiškai ruseliams "atskaito" 11 įvarčių (kiekvienam žaidėjui išeina po 1 įvartį). Tada publika išaudrinusi pradėjo šaukti mūsų atskirus žaidėjus, pav. "Sipavičiau, tu įmušk įiem golą." Ltn.Sipavičius, Lietuvos rinktinės žaidėjas, vienas prasiveržia pro priešo gynėjus ir įmuša įvartį. Toliau minia šaukia kitą žaidėją. Rusai, susigėdę, nutraukia žaidimą po to, kai minia pradėjo šaukti, kad mūsų vartininkas eitų įmušti įvartį. Jis jau buvo pasirėngęs minios norą vykdyti. Taip rungtynės ir baigėsi rezultatu, berods, 15:0, besibaigiant pirmam puslaikiui.

Tuo pasibaigė ir mūsų sportinis bendradarbiavimas. Buvome gerokai išbarti komisarų, kad taip nedraugiškai pasielgėm su raudonarmiečiais. Mums atrodė, kad komisarai pasigėdavo mūsų pralošimo. Tik tokio būdu būtų pasiektas draugiškas bendravimas...

Kiek vėliau mūsų politinis komisaras įsako pulko orkestro kapelmesteriui Grudinskui suorganizuoti chorą - reprezentacinį chorą. Jame privalo dalyvauti visi su tinkamu balsu ir klausia kariai: karininkai, puskarininkai ir elniniai. Tame chore teks mokytis tik taip vadinamas "revoliucines" dainas. Mūsų gražiausias liaudies ir kitas dainas teks užmiršti. Prasidėjus tikrinimui, buvo pastebėta, kad labai didelis nuošimtis visai netinkami chorui. Pasirodo, kad beveik visi kariškiai patikrinimo metu tyčia dainavo ne į toną, nes nenorėjo dainuoti jiems nepriimtinių dainų. Tik tie, kurie jau ankščiau buvo žinomi choristai, privalėjo istoti į chorą. Aš irgi privalėjau istoti, nes buvau žinomas kaip chorų "sirgaltus". Vis tik, galų gale, į chorą privalėjo istoti visi 60.

Tenka mokytis "Pirmyn, vergai nužemintieji...", "Lygumos, lygumos", "Katiuša" ir t.t. Žinoma, mokėmės labai nenoriai. Mokėmės tik iš pasigailėjimo kapelmestieri, kuris pro ašaras mūsų prašė. Jis gi irgi buvo privirstas mus mokytį, nors to darbo labai nenorėjo.

Vienas šeštadienio vakaras buvo paskirtas koncertui Plungės parapijos salėje. Koncerto dieną iš pat ryto choristai pradėjo vaikštinėti netoli karininkų ramovės bufeto. Išgirdau choristus kalbant, kad kaž kaip nedraus tas revoliucines dainas dainuoti - užkliūva kažkur už liežuvių. Reikėtų paimti "vaistų" dėl drąsos. Sųjeje bemaž visi į bufetą apie 10 val. ryte, pradėjo "imti vaistus dėl drąsos". Aš irgi norėjau vieną kitą "laša" išgerti, bet buvau kažkur pašauktas tarnybos reikalais ir tegalėjau atieiti tiesiai į salę koncertui. Pasirodo, kad didesnė dalis choristų buvo gerokai paėmę tų "vaistų" ir į salę buvo atvežti gurguolėmis. Scenoje choras šiaip taip sustalpino ant specialių paaukštinimų. Tik bosams ir antiems tenorams teko atsistoti gana aukštai. Atsidaro scenos uždanga ir pradėdame koncertą tuolaikinių Sovietų Sąjungos himnų "Pirmyn, vergai nužemintieji, išalkusi minia pirmyn..." Atrodo, kad sudainavom dar neblogoi. Toliau, kažkodėl mums pradėjo blogiau sekis, šiek tiek jutome detonaciją. Vieną dainą dirigentas net turėjo nutraukti, paduoti iš naujo toną ir reikėjo iš naujo dainuoti. Ir štai, bedainuojant, berods, "Katiuša", vienam stambios figūros bosui kaž kas pasidarė, nes jis nustojo lygsvaros ir puolė ant žemiau stovinčių choristų, suardė mūsų gražią rikiutę. Tuojau buvo užtraukta scenos uždanga ir daugiau ji neprasivėrė. Tuo ir baigėsi mūsų koncertas. Kartu baigė savo dienas ir pulko "reprezentacinis" choras.

Nuvirtęs bosas, užklaustas, kodėl jis taip padarė - atsakė, kad jis labai jautrus aukščiui, o jis buvo pastatytas ant aukščiausios pakopos. Girdi, jam nuo to "apsisuko" galva ir nejuto, kaip nuvirto. Galvinant jį, ilgokai teko palaikyti po šalto vandenio srove, kad atsigautų nuo girtumo ir politrukams pasirodytų jau tinkamas dainai vyras...

LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS KELIAI Į LAISVĘ.

Vytautas Skuodis

(Svarbesnių įvykių kronika: 1990 metų balandžio mėn.)

Iki balandžio mėn. 1 d.

- Kai du Maskvos TV kanalai "aiškino" Sąjungos publikai apie PABALTIJOS respublikų prieštaravimų draskoma politinį gyvenimą, LENINGRADO TV ryžtingai ištraukė į diskusiją specialioje laidoje "Opozicija", gretindama A.S a c h a r o v'o ir Pabaltijo respublikų judėjimų politines pozicijas.

- VILNIAUS ir LIETUVOS ortodoksų Bažnyčios arkivyskupas Chrizostomas kreipėsi į M. Gorbačiov'ą, kuriame rašoma: "Mus, gyvenančius Lietuvoje, labai suneramina aplinkybė, kad SS KP platformos komunistai Lietuvoje, gindami savo materialinius interesus, kreipėsi pagalbos į sovietų kareivius". Laiške prašoma spręsti SSSR ir Lietuvos santykių problemas be kariuomenės įsikišimo.

- VILNIAUS Pedagoginio Instituto studentai, atėję į paskaitas buvusiuose Vilniaus Aukštosios Partinės Mokyklos patalpose, uniformuotų sargybinių į vidų nebuvo įleisti. Tačiau dėstytojai ir studentai nusprendė paskaitas pravesti lauke, prie tu pačių rūmų.

- VILNIUJE apie 50 kareivių kovo 30 d. užėmė Respublikinės Prokuratūros pastatą, išvarė iš kabinetų visus darbuotojus, užantspaudavo buhalteriją, ir seifus. Į pastatą buvo įneštos dėžės su milicijos uniformomis. Ryšium su tuo Lietuvos Respublikos Prokuratūros kolegija priėmė nutarimą, kuriame sakoma, kad A. Petrausko paskyrimas nauju prokuroru Lietuvoje yra neteisėtas, o buvę keturi prokuroriniai darbuotojai (rusiškais pavardėmis) nutraukė darbą Lietuvos Respublikos Prokuratūroje ir jų nurodymai rajonų, miestų ir specializuotų prokuratūrų darbuotojams Respublikos teritorijoje neturi teisinės galios, yra nepriimtomi ir nevykdytini.

- NORVEGIJOS Užsienio Reikalų Ministerijos pakviesta lankėsi LIETUVOS parlamentarių grupė, vadovaujama Lietuvos Respublikos AT Užsienio Reikalų Komisijos p-o Emanuelio Zingerio. Norvegiai pasiūlė derybas tarp dviejų nepriklausomų valstybių - Lietuvos Respublikos ir SSSR - pravesti Norvegijoje. Vėliau Lietuvos parlamentai išvyko į Daniją ir Švediją.

- SSSR Gynybos ministeris D. Jazov'as ir SS KP CK Politbiuro narys J. Ligacijov'as užtikrino, kad Lietuvoje karinė jėga n e b u s n a u d o j a m a.

- LIETUVOS PERSITVARKYMO SAJŪDŽIO KLAIPEDOS Tarybos iniciatyva yra sudarytas Piliiečių Komitetas, kurio tikslas - visokeriopai raginti piliiečius, kad paremtų Lietuvos Respublikos atkūrimą. Komiteto krašto reikalų grupė pradėjo organizuoti Lietuvos Respublikos apsaugos Klaipėdos savanorių rinktinę. Pasienio apsaugos grupė ruošiasi muitinių įkūrimui.

- JAV BUFFALO Miesto Taryba priėmė rezoliuciją, skatinančią JAV prezidentą G. B u s h'ą pripažinti Lietuvos Respublikos vyriausybę.

Balandžio mėn. 1 d.

- Apgauginėjimų ir juokų dieną, balandžio pirmąją, VILNIAUS 27 vidurinės mokyklos keli mokiniai, apsirėnę iš kažin kur gautomis sovietinių karininkų uniformomis ir, atsistoje prie mokyklos durų, neleido į mokyklą besirenkančių mokinių. Šis pokštas nejuokais supykino Vilniaus karinio garnizono vadovybę, kuri dėl to pareiškė oficialų protestą.

- VILNIUJE įvyko pirmosios BALTIJOS Futbolo Lygos turnyro rungtynės. (Kovo mėn. 31 d. LATVIJOJE įvyko Baltijos šalių teniso asociacijos konferencija).

- MASKVOS isakymu, apie 100 užsienio žurnalistų išvyko iš Lietuvos.

- MASKVOJE, Lužnikuose įvyko SOLIDARUMO LIETUVAI MITINGAS. Jį organizavo Demokratų Partija. Susirinko apie 5.000 žmonių. Tą pačią dieną Lietuvos priešai organizavo mitingą MASKVOS OSTANKINO centre. Mitingo tikslas - paremti SSSR veiksmus Lietuvoje. Į mitingą atėjo tiksliai...30 žmonių.

- MAGADANE (Tolimieji Rytai) Demokratinės Iniciatyvos ir Magadano rinkėjų asociacijos aktyvistai surengė piketą, palaikydami nepriklausomą Lietuvą. Tarp iškeltų šūkių buvo ir toks: "Lietuva-90 - iššūkis Kremliaus diktatūrai."

- MACHAČKALOJE (Dagestano Autonominė SSR) įvyko piketas - protestuojant dėl SSSR vadovybės veiksmų Lietuvoje ir dėl SSSR AT deputatų suvažiavimo sprendimo "Lietuvos klausimu". Kai prie piketuotojų pradėjo rinktis žmonės ir prasidėjo gyvos diskusijos, milicija piketuotojus laikinai areštavo.

- WASHINGTON'E susidarė nepartinis kongresinis sąjūdis prašyti popiežių Joną Paulių II-jį, Pietų Afrikos anglikonų vyskupą Desmond Tutu ir buvusį JAV prezidentą Jimmy Carter būti tarpininkais Lietuvos nepriklausomybės byloje.

- WASHINGTON'E Veiksnių Konferencijoje buvo sutarta sudaryti koordinacinę VEIKSNIŲ TARYBĄ politinėms gairėms nustatyti ir derinti. Tarybos vykdomasis organas yra VLIKO ir PLB pirmininkai.

Balandžio mėn. 2 d.

- LIETUVOS Respublikos AT Prezidiumo pavedimu V. Landsbergis siuntė laišką SSSR prezidentui M. G o r b a č i o v'ui, kuriame pakartotinai siūlo SSSR vyriausybei pradėti derybas su Lietuvos atstovais dėl įvairių klausimų, liečiančių Sovietų Sąjungos ir Lietuvos žmones. Lietuvos AT pareiškė, kad pagrindas Lietuvos nepriklausomybės atstatymui yra LIETUVOS VALSTYBES DE JURE TEISTINUMAS pagal tarptautinę teisę ir 1989 m. gruodžio mėn. SSSR liaudies deputatų II-jo suvažiavimo pripažinimas, kad 1939 m. MOLOTOV'O - RIBENTROP'O PAKTAS n e g a l i o j a nuo pat pasirašymo momento ir po to pakto sekusios ultimatumų ir tarptautinių sutarčių laužymo politikos pasmerkimas.

Laiške pažymima, jog Lietuvos Respublikos AT Prezidiumas pastebėjo M. GORBAČIOV'o užuominą dėl SSSR vyriausybės PASIRUŠIMO PRADĖTI DISKUSIJAS DĖL LIETUVOS AKTŲ IR NUTARIMŲ TEISĖTUMO sovietinės Konstitucijos požiūriu. LIETUVOS atstovai taip pat yra pasiruošę bet kurio lygio derybose ir diskusijose apsvaryti LIETUVOS TEISINĮ STATUTĄ SSSR KONSTITUCIJOS ir TARPTAUTINĖS TEISĖS POŽIŪRIU.

- LIETUVOS Respublikos AT sesijoje kalbėjęs LKP CK antrasis sekretorius N. Medvedevas pažymėjo, jog visiškai nepagrįsti ir neteisėti yra tokie SSSR valdžios veiksmai, kaip paralelis prokuratūros įkūrimas. Jau kalbama, kad yra mėginimai užvaldyti vidaus reikalų organus, statyti savus kadrus transporto ir ryšių įmonėse, 4 psl.

perduoti valdžią SSKP organizacijai Lietuvoje, kuri, matyt, jau pradėjo formuoti vyriausybę. Būtina kelti SSSR administracinių organų veiklos sustabdymo Lietuvoje klausimą. Jei ši veikla tęsis, Lietuva bus paraližuota, negalės efektyviai veikti jos vyriausybė. Svarbiausia - nesukompromituoti nepriklausomybės, nekentti Lietuvai, jos žmonėms.

- LIETUVOS Respublikos AT posėdyje V. Landsbergis perskaitė ISLANDIJOS vyriausybės pareiškimą ir JAV KONGRESO ATSTOVŲ RŪMŲ REZOLIUCIJĄ. Tuose dokumentuose išreikštas pritarimas LIETUVAI. SUOMIJOS prezidentas, solidarizuodamasis su Lietuva, atidėjo savo kelionę į Maskvą.

- LIETUVOS Respublikos Prokuratūros darbuotojų susirinkimo kreipimasis į SSSR prez. M. Gorbačiov'ą, kuriuo protestavo dėl SSSR vidaus kariuomenės įsibrovimo į Lietuvos Respublikos Prokuratūros pastatą ir paskelbė neteisėtu Respublikos prokuroro A. Paulausko nušalinimą. Kreipimesi sakoma: "Tokiu būdu Lietuvos Respublikos Prokuratūra, kurios pareiga užtikrinti teisėtumą, pati tapo kitos šalies, kurios prezidentu Jūs esate, grubios sauvalės auka". Pareikštas protestas dėl SSSR kariuomenės ir SSSR Prokuratūros sauvalės ir reikalaujama tuojau pat nutraukti šiuos veiksmus.

- Naktį iš balandžio 1-2d. iš vilniečių priimta 450 telegramų, adresuotų M. Gorbačiov'ui, kuriomis palaikomi teisėti Lietuvos Respublikos AT sprendimai.

- Kovo 28-balandžio 2 d.d. laikotarpiu LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJA pravedė gyventojų apklausą. Iš apklaustųjų 1583 asmenų nepriklausomybės atkūrimui nepritarė 9% (lietuviių tarpe - 3%, kitataučių - 33%). Besąlygiškai pritarusių kitataučių - 18%. Geriausiai atstovaujančiais LIETUVOS interesus laikomi: 1. A. Brazauskas, 2. V. Landsbergis, 3. K. Prunskienė. Atsikūrusios ir naujai įsteigtos partijos Lietuvoje eilės tvarka vertinamos taip: Žalieji, Krikščionys Demokratai, Demokratai, Socialdemokratai.

- LKP (SSKP) užgrobtos LIETUVOS KP Istorijos Instituto ir archyvo reorganizuotų į Lietuvos Mokslų Akademijos Istorijos Instituto skyrių darbuotojai visuotiniame susitikime vieningai pareiškė, jog jie vykdys t i k L I E T U V O S M A P r e z i d i u m o i r s a v a r a n k i š k o s L K P C K n u r o d y m u s.

- VILNIAUS Universiteto Teisės Fakulteto dėstytojai ir studentai pasmerkė SSSR Prokuratūros akciją Lietuvoje ir pareiškė, jog jie remia Prokuratūros darbuotojų protestą dėl neteisėtos SSSR akcijos, pažeidžiančios nepriklausomos Lietuvos suverenitetą ir giliai įžeidžiančios jos gyventojų orumą.

- VILNIUJE į Spaudos Rūmus atvyko SSKP CK atstovai, pasivadinę ideologine komisija ir pareiškė pretenzijas į neva jiems priklausančius Spaudos Rūmus. Juos atlydėjo SSKP "platformininku" CK atstovas J. K u o l e l i s. Pareikalauta n e b e s p a u s d i n t i A T G I M I M O, G I M T O J O K R A Š T O, R E S P U B L I K O S S O G L A S I J E, E C H O L I T V Y, K U R I E R W I L E N S K I. Žadama įvertinti ir kitų leidinių "tikslingumą". Spausčiuveje reikalaujama spausdinti LKP (SSKP) laikraščius. Jų suorganizuotame susirinkime Spaudos Rūmų darbuotojai pasisakė, jog jie vykdys tiksliai Lietuvos Respublikos parlamento nutarimus.

- MASKVA atsiuntė telegramą, kad Lietuvos Futbolo Federacija netenka teisės į visas tarptautines ir draugiškas rungtynes.

XVII-TOJI VINCO KRĖVĖS LITERATŪRINĖ PREMIJA

LIETUVIŲ AKADEMINIS SAMBŪRIS MONTREALYJE jau 17 kartą ruošiasi paskirti VINCO KRĖVĖS literatūrinę premiją už grožinės lietuvių literatūros kūrinį, dar nepremijuotą ir išleistą 1986 - 1989 m. laisvajame pasaulyje.

LEIDYKLOS arba ir patys AUTORIAI prašomi siųsti bent po 2 egzempliorius tais metais išleistų knygų šiuo adresu:

Algis Beniušis, 262 Du Finistère, ST.LAMBERT, Que., J4S 1P6, CANADA

Autoriai ir leidyklos prašomi įsidėmėti, kad neatsiųstos knygos nebus svarstomos.

VISOS knygos TURI BŪTI ATSIŪSTOS iki RUGSĖJO mėn.15 d., 1990 m.

Dėkojame - Lietuvių Akademinis Sambūris

Montrealyje

*****

- MASKVOS KREMLIAUS viršūnės nervingai reagojo į ESTIJOS vyriausybės prašymą pradėti pasitarimus dėl ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO. Estijos parlamentas M. Gorbačiov'ui nusiųstame laiške buvo pabrėžęs, kad Kremliuje svarstomas respublikų atsiskyrimo įstatymas, Estijos neliečia.

- JAV Valstybės Departamentas apgailestavo dėl Vakarų žurnalistų išvairo iš Lietuvos ir įspėjo sovietus nenaudoti bauginimo metodų, prievartos bei karinės jėgos ir nebandyti sutriuškinti Lietuvos laisvės sąjūdžio pasiekimų.

- NEW YORK'O teisininkui William Hough, kuris dirbo LIETUVOS vyriausybės patarėju, įsakyta iš Lietuvos išvykti.

- SVEDIJOJE, Stockholm'o, Geteborg'o ir dar keliuose miestuose įvyko demonstracijos, palaikančios LIETUVOS RESPUBLIKĄ.

Iki balandžio mėn. 3 d.

- Lietuvos Respublikos AT pirmininkas V. Landsbergis, kalbėdamas per Lietuvos TV pasakė, kad Lietuvos Respublikos Prokuratūros užėmimu ir nušalinimu Respublikos prokuroro, norima sunaikinti Lietuvos teisinę sistemą.

- LIETUVOS Respublikos AT Prezidiumas pareiškė padėką Respublikos prokurorui A. Paulauskui ir visiems prokuratūros darbuotojams, kurie išmėginimo valandą liko ištikimi Lietuvos Respublikai.

- V. Landsbergis Lietuvos Respublikos AT-je pasakė, jog kai kurių valstybių nenoras pripažinti Lietuvos Respubliką vien todėl, kad ji dar nekontroliuoja savo teritorijos, gali būti aiškinama, kaip noras trukdyti Lietuvos vyriausybei ir nepripažinti jos nutarimų.

- Po Lietuvą važinėjasi kariškiai ar jais persirengę ir aiškina žmonėms, kad dėl paskelbtojo Lietuvos atsiskyrimo nuo SSSR bus keičiamos jos sienos.

- SSSR prezidento M. GORBAČIOV'o kreipimasis į LIETUVOS "TSR" AT prasideda žodžiais: "Dabartinė Lietuvos vadovybė neklauso proto balso, toliau ignoruoja SSSR liaudies deputatų III neeilinio suvažiavimo sprendimą, vienašališkai vykdo veiksmus, kurie prieštarauja SSSR Konstitucijai ir yra visos Sąjungos atžvilgiu atvirai provokuojantys bei įžeidžiantys". Kreipimasis užbaigiamas siūlymu panaikinti visus Lietuvos "TSR" AT priimtus aktus, bus daugiau /

Canada's Parks and Historical Sites

Sources of wonders!

They're all around you. In every part of the Country. Canada's National Parks and Historic Sites. Very special places where our natural wonders are protected and our ancestors are remembered.

Staffed by friendly, knowledgeable people, these unique places are there for you and your family to discover. To enjoy. And to cherish as part of your own family's traditions. So make them part of your travelling plans this year.

For detailed brochures on Canada's National Parks and Historic Sites please call

(613) 938-5875

or write

Canadian Parks Service
111 Water Street E.
Cornwall, Ontario
K6H 6S3

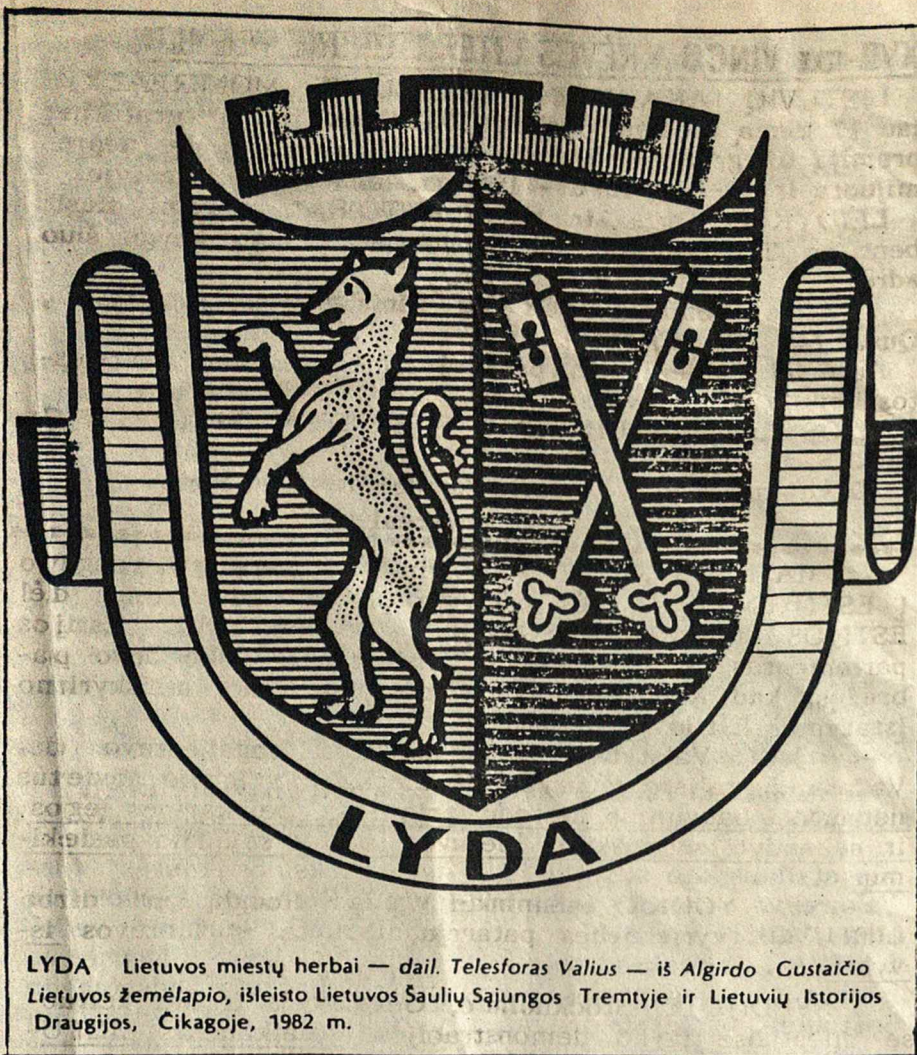
Environment Canada
Parks Service

Environnement Canada
Service des parcs

Canada

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LYDA Lietuvos miestų herbai — dail. Telesforas Valius — iš Algirdo Gustaičio Lietuvos žemėlapiu, išleisto Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje ir Lietuvių Istorijos Draugijos, Čikagoje, 1982 m.

● **LYDOS MIESTAS** yra iškūręs prie Lydajos upelio, tiesia linija - 87 km į pietus nuo Vilniaus. Jame randasi stambus geležinkelio mazgas į Gardiną, Vilnių, Maladečiną, Baranovičius. Lydoje dabar randasi pramonės įmonės, gaminančios žemės ūkio mašinas, vinis, pieno konservus, avalynę, koncentruotą pašarą. Veikia skerdyklos, alaus gamykla, traukinių vagonų taisymo dirbtuvės ir kt. Randasi visa eilė mokyklų.

1919-1939 m. Lyda buvo lenkų okupuota ir vėliau priskirta prie Gudijos.

Lydos sritis priešistoriniais ir istoriniais laikais buvo apgyvendinta lietuvių. XVI-XVII a. dvarų inventoriuose bei karališkųjų miškų ordinacijose surašyta daugiau lietuviškų vietovardžių ir lietuviškais pavardėmis valstiečių. Dar XIX a. pradžioje dauguma gyventojų kalbėjo lietuviškai. Vėliau, ypatingai per bažnyčias ir mokyklas, buvo vykdomas gudėjimo ir lenkėjimo procesas.

Lenkų okupacijos metais, nors lietuviybė buvo smarkiai persekiojama, Lydos srityje veikė eilė lietuviškų mokyklų ir organizacijų, ypač Žirmūnų, Rodūnios, Eišiškių ir Benekainių valsčiuose. Hitlerinės Vokietijos okupacijos metu (1941-44) prie Lietuvos buvo priskirta tik maža Lydos apskrities dalis- Eišiškės. 1940 m. vasara buvo įsteigę lietuvių komitetai Lydoje, Rodūnioje, Jūrutiškės ir kt. Buvo įkurta visa eilė lietuviškų mokyklų.

Per antrąjį bolševikmetį, prijungus Lydos sritį prie Gudijos, lietuvių tautinė veikla buvo sustabdyta.

Dar priešistoriniais laikais, senosios lietuvių sodybos vietoje buvo pastatyta medinė pilis. Netrukus apie ją ėmė kurtis didesnė gyvenvietė ir GEDIMINO laikais Lyda buvo tapusi Lydos srities sostine. 1341 m. Lyda atiteko Jogailai ir 1387 m. birželio mėn. 15 d. Skirgaila čia patvirtino savo ištikimybę Jogailai. 1381 Lydą gavo Kaributas. Užpultas kryžiuočių, anglų, prancūzų riterių ir Vytauto bendrų pajėgų, Kaributas su savo sieverskiečių įgula pabėgo, palikdami tvirtovę su visomis atsargomis. Dar pakartotinai pilis nukentėjo nuo vokiečių kryžiuočių, o po 1392 m. Astravę, netoli Lydos buvo sudaryta sutartis, ir Lyda pateko Vytauto globon ir naudojimui. Čia Vytautas buvo priglaidęs pabėgusį Užvolgio totorių chaną Tochtomišą, 1422 vasario mėnesį Vytautas, Jogaila po vestuvių su Sofija buvo apsistoję Lydos pilyje. Vytauto laikais Lydos pilį valdė seniūnas. Čia 1297 m. Vilniaus vyskupas Andrius įsteigė Lydos Pranciškonų vienuolyną ir 2 bažnyčias, prie ko prisidėjo ir Vytautas su Jogaila. Pranciškonų vienuolynui išnykus XV a., vietoj jo buvo įsteigta parapija, vėliau - cerkvė, prekyvietė, o 1638 m. konstitucija leido pastatyti pilies viduje prie ginamosios sienas pastatą saugoti Lydos teismo knygomis. 1710 m. Karolio XII žygio metu švedai nusiaubė miestą ir pilį. Po to prasidėjo Lydos nykimas.

Apie XVIII a. viduryje buvo atnaujinta ir pašventinta Šv. Kryžiaus bažnyčia, vėliau pastatyta kolegija ir 1776 m. konstitucijoje Lyda minima magdeburginių miestų tarpe. 1791 seimas Lydą priskyrė prie Vilniaus apeliacinų teismų skyriaus ir Lydos teismo aktai buvo saugomi pilyje iki Lietuvos-Lenkijos valstybės padalijimo.

Lydos pilis, pradžioje medinė, keletą kartų tokia atstatyta, ir istorikų nuomone, mūrine tapo Vytauto valdymo laikais apie 1329 m., nes po to ji atlaikė puolimus ir apie jos svarbumą liudija visa eilė žymių asmenų apsilankymai joje. Griuvėsiais pilis pavirto nuo 1794 m. Daug plytų ir akmenų išsinešiojo gyventojai, ypač po 1891 m. gaisro, miesto atstatymui.

/Pasinaudota bostoniške Lietuvių Enciklopedija, XIV t./

BERLYNAS IR "DRANG NACH OSTEN"

Paruošė J.J.B.

1. Berlynas - likutis paskutinės kryžiuočių kolonijos

Po Pirmojo Pasaulinio karo vokiečių imperija-respublika, t.y. Das Deutsche Reich (rikė), sujungianti į federaciją 18 kraštų arba žemių: Prūsiją (Ost Preussen ir West Presussen), Saksoniją (sėsnų kraštą, užkariautą dar frankų laikais), Bavariją, Vürtembergą, Baden ir t.t.

Po II-jo Pasaulinio karo, kai kurie iš šių kraštų, kaip Rytų Prūsija, Brandenburgas, Pomeranija (pamarys), Meklenburg-Schwerin ir Silezija - tai ką vokiečiai šiandien vadina Rytų Vokietija - tapo atskirti nuo Reicho. Kiekvienas iš šių kraštų turi savą istoriją. Mums svarbu visa ta teritorija, kurioje randasi **Berlynas** (Varulynas).

Berlynas, atrodo, pradėjo savo karjerą apie 12-13 šimtmetį kaip **v e n d ū** (vanduolių) žvejų kaimelis, vadinamas **K o l i n**, kuris 1448 m. tapo Hohenzollern Brandeburgo (burning city or castle) valdovų, rezidencija. Laikė 30 Metų Karo jis buvo apsuptas ir sunaikintas, sugedintas, bet pamažu vėl atstatytas sekanciu penkių valdovų: Frederiko Vilimo, Frederiko I, Frederiko Vilimo I (kuris pakeitė jo vardą į Berlyną!), Frederiko Didžiojo

● **BLOKADOS FONDUI** 3064 rublius buvo perdavusi ROKIŠKIO rajono statybos valdyba.

● **JURBARKE** pradėtas tvarkyti miesto Vytauto Parkas. Prieš tai buvo suderintas kelių suinteresuotų tuo projektu organizacijų planas su Žalaisiais, ir rajono melliatoriai vykdė darbus.

● **BUDAPEŠTE** gegužės mėn. 2 d. Europos šalių filosofų konferencijoje dalyvavo 7 atstovai iš Lietuvos.

● **ŠEDUVOS SAJŪDŽIO GRUPE** šią vasarą pasiryžo perkelti apylinkėse žuvusių partizanų palaikus. Žinomos beveik visos užkasimo vietos, tik nepavyko surasti daugelio giminių. Žinantieji gali pranešti telefonu Šeduvoje 56383 ir 56275.

● **Praeitais metais** Lietuvoje gimė 55.587 kūdikiai. Mirė iki 1 metų amžiaus 598.

ir Vilimo II.

Po Franco-Prūsų karo ir pergalės, miestas pradėjo smarkiai augti ir tapo pirmajam svarbos centru. 1881 m. jis tapo administraciniu centru, atskirtu nuo Brandeburgo provincijos (maždaug kaip šiandien). Pagaliau 1920 metų įstatymais jis padaromas nauju metropoliu ir strateginių būsimų invazijų centru. Berlynas tapo vokiečiams tiek svarbiu, kaip anglams Gibraltaras.

2. Brandenburgas (Berlynas) prieš vokiečiams ateinant.

Kas, pagaliau, buvo tas Brandenburgas (š. Berlynas) prieš vokiečiams pirmą kartą pasirodant tose žemėse? Vokiečiai-kryžiuočiai "came on horseback in these lands beyond Elbe (Alba-Balta) and Saal rivers". Karolis Didysis (Charlemagne) nukariavo West-Preussen (sėsnas) iki Elbės ir pervedė vokiečiams paveldėjimo teise su sąlyga apkrikštyti "laukinius pagonis". Bet kokia teise vokiečiai dar bando pasilikti šiose žemėse dar šiandien? Tik užkariautojo teise, kaip lenkai Rytprūsijoje ir Pamarvėje!

Pirmiausia į šias žemes įžengė imperatoriai taip vadinamos "Holy Roman Empire" vardu. Laikė Othon I Elbės upę dar buvo galinė vokiečių siena šiaurėje, kaip buvo palikta Karolio, o už jos į rytus "slavai" (iš tikrųjų vendai-vanduoliai) pagonys, kurie sudarė nuolatini pavojų. Sakoma, kad jis "was called upon first to repel invasion of the Bohemians and the Wends (reiškia, šie nebuvo slavai!) in Prussia". He was occupied by new troubles among the Saxons (sėsnos, Vakariniai Prūsai!) an the subject Wends between the Elbe and Oder" (slavai niekuomet ten nebuvo, nebent kaip Charlemagne sąjungininkai, nes Moravija buvo apkrikštyta prieš 885 m., todėl nereikėjo jų krikštyti antrą kartą!)

Suorganizavus pasienio apsigynimo sistemą, vėliau Henry I ir Othon pereina į ofenzyvą, įvedant taip vadinamas "karo zonas" arba "niekieno žemes" (rom. limes, mark ar marches). Jos buvo atiduodamos tiems, kurie jas užkariaus, leno teisėmis. Taip Othon valdymo metu pasiekiamos pirmos pergalės, užkariavimai. Įsteigiamos pirmos vyskupijos: "Following the example of Charlemagne, the people were forcibly converted to Christianity, and new churches and monasteries (fortresses) were founded". Tuo pat laiku Otto atrėmė "danų" invaziją (ten buvo mūsų vokiečių karo laivyno bazės) ir "marched to the extremity of the peninsula of Jutland and there hurled his spear into the sea, as a sign that he taken possession of the land" (plg. kaip Gediminas, vėliau Vytautas, išmeigia kardą į Maskvos vartus!). Viena iš nukariautų sričių - Mark of Brandenburg!

3. Kiti vokiečiai imperatoriai taip vadinamos "Holly Roman Empire of the German nation".

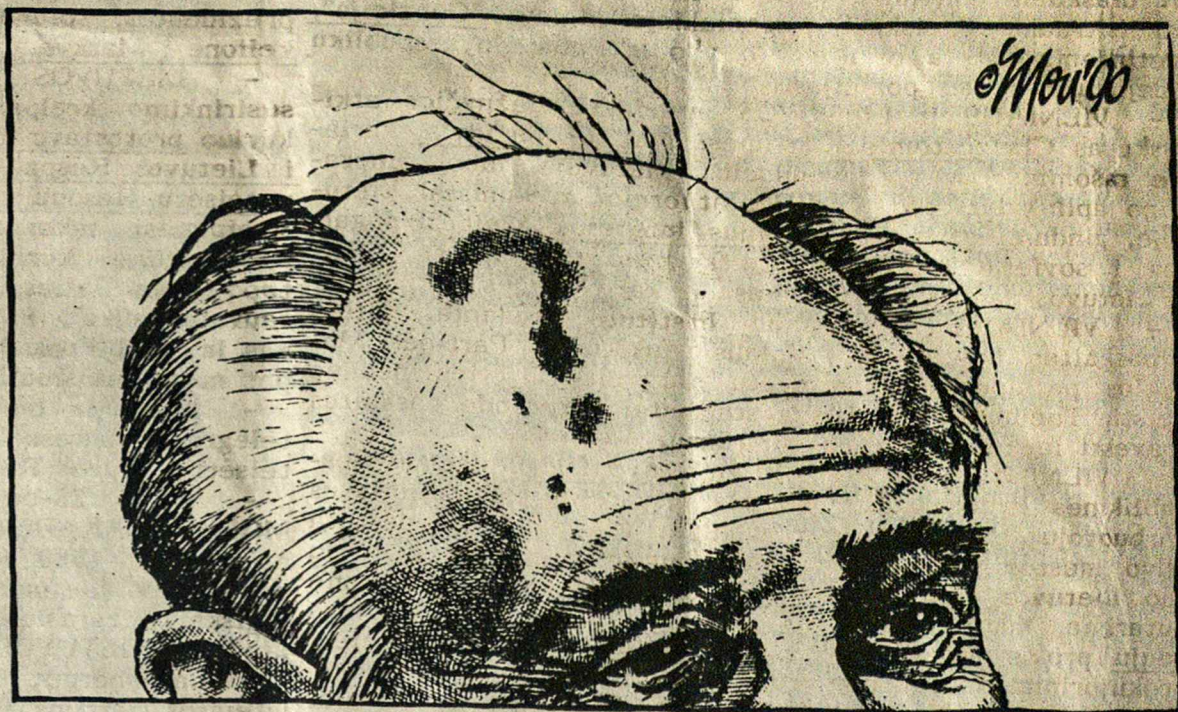
Taigi, imperija sukurta Otto I, klesti apie 844 metus, kol ji buvo panaikinta tik Napoleono laiku. "In fact, this renewal by various emperors, was the source of centuries of loss and suffering to Germany. It was a sham and a delusion - a will-o'-the-wisp-which led rulers and people aside from the path of civilization and left them floundering in quagmires of war".

Katalikų propaganda (kaip komunistų visuomet garbindavo pergalės ir visuomet tarnavo politikai. Efektyviausias metodas, tai įsteigti vyskupijas (tvirtovės) su, dažniausia, vokiečiais vadovais, kurie glaudžiai priklausė vokiečių metropolitui (sostui) ir buvo pirmieji vokiečių įtakos pionieriai (tarsi Maskvos kolaborantai!).

Frederiko Barbarozos (Raudonbarzdžio) laiku "Drang nach Osten" tęsiasi, t.y. užimamos arba okupuojamos žemės tarp Elbės, Ūdros (Oderio) ir Baltijos pakrantėmis vokiečių kolonistais. Gi valdant Otto I, kuris buvo karūnuotas imperatoriumi Šv. Petro Bazilikoje paties popiežiaus vasario 2 d. 962 m., šios sritys prarandamos ir vėl užimamos, kol pagaliau, galutinai nukariaujamos ir net padidinamos. Visa šių sričių "vokiečių diduomenė" pritaria šiam didžiam žygiui, bet pagrindiniai "drang nach Osten" herojai buvo ALBERTAS LOKYS (Brandenburg marquis) ir užvis HENRIKAS LIUTAS - "žymūs miestų steigėjai" ir "bažnyčių bei vienuolynų (tvirtovių) statytojai".

Nežiūrint, kad to laiko Vokietija buvo paruošusi gero kalibro daug misijonierių, tik mažuma, iš taip vadinamų "slavų", bendrai imant, buvo nukariauti ir apkrikštyti, gi dauguma - išnaikinti ir išžudyti. HELMOLD'o kronikoje, kuri pasilieka kaip to laiko heroiskas ir žiaurus etapas, dažnai kartojasi ši formulė: "Slavai pradingo nuo žemės paviršiaus". Tokia metodinė ir nuolatos persama propaganda (kaip vėliau nacių) pritraukia daug kolonistų iš Vakarų Vokietijos, kuri tuo laiku buvonegausiai apgyventa. Šie, gal ir nereikšmingi, faktai, vėliau privedė Europą prie nelaimingų pasekų: I P. Karas, II P. Karas, ir kas žino, gal prives prie III P. Karo, jei Vokietijos bus sujungtos, jei nebus dedamos pastangos jo išvengti.

KREIVI VEIDRODŽIAI

● Tylėjimas yra draugas, kuris niekada neapvilla.
Konfucijus

● Kiekvienas karas yra didžiulė žmonijos nelaimė, nežiūrint to, kas yra nugalėtojas.
Generolas von Moltke

4. Kryžiuočių Ordinais

"500 miles, and more, to the east of Brandenburg, lies a country then (10-th c.) as now, called Preussen (Prussia Proper), inhabited by heathens, where also endeavours at conversion are going on, though without success hitherto..."

Part of the great plain or flat which stretches, sloping insensibly, continuously, in vast expanse, from the Silesian Mountains to the amber regions of the Baltic. Preussen is the seaward, more alluvial part of this - extending west and east - on both sides of the Weichsel (Vistula, Vysla), from the regions of the Oder river to the main stream of the Memel.

"Bordering on the Rus (Russia)" its name signifies: B o r - R u s s i a , B ' r u s s i a , P r u s s i a . In HENRY the FOWLER's time, and long after words, Preussen was a vehemently heathen country; the natives a miscellany of rough Serbio Wends, L e t t s , G o t h s (Outtones) - probably a sprinkling of Goths from old time, chiefly along the coasts (Wends, tai vanduliai ir varuliai). DRYASDUST knows only that these Preussen was a strong boned, herdsman - and - fisher people; highly averse to be interfered with, in their religion especially. Famous otherwise, through all the centuries, for the amber they had been used to fish and sell in foreign parts...

Their knowledge of Christianity was trifling; their aversion to knowing anything of it was great" (T. CARLYLE, Frederick the Great, bk.2, ch.2).

Pirmas vyskupas, kuris drišo įžengti į šiuos "laukinių pagonių" tikrosios Prūsijos kraštus, buvo A d a l b e r t (bishop of Prague), kur jis tapo kankiniu savo kraštutinių (zeal) 997 metais. Po šio tragiško įvykio prūsai nebuvo liečiami apie 200 metų ir paliko, kaip buvę, pagonys. Bet pradžioje 13-to a. s. P o m e r a n i j o s vienuolis, vardu C h r i s t i a n pajėgė jų krašte įsteigti keletą bažnyčių.

Tačiau pagonys prūsai buvo taip ižeisti, kad jie smarkiai pasipriešino krikščionybės (tarsi komunizmo) progresui ir išžudė kardu daug "atsivertėlių".

"Other agencies were now invoked by Bishop Christian, and the Order of Knights Brethren of Dobrin" formed on the model of that which we have already encountered in L i v o n i a , was bidden to coerce the people into the reception of Christianity".

Kitoje vietoje minima priešingai, kad neva K u j a v i j o s (Cujavie) "due polonais", 1226 metais paaukojo Kryžiuočių Ordinui P r ū s i j a , "de population lithuanienne alors paienne, a conquérir" - kad jie ją užkariautų. Kokia teise? Kryžiuočių Ordinas priima: "cette tache" - ši uždavinį! Ordinų atsiradimo ir jų žuvimo istorijas mes gerai žinome, todėl čia neapsimoka ilgiau kalbėti.

"After the union of the two Orders had been duly solemnized at Rome, in the presence of Pope, in the year A.D. 1238, they entered the Prussian territory and for a space of nearly 50 years continued a series of remorseless wars against the wretched inhabitants. Slowly but surly they made their way into the very heart of the country, and secured their conquest by erecting castles (vienuolynus!) under the shadow of which rose the towns of CULM, THORN, MARIENWERDER and ELBING, which they peopled (apgyveno) with German colonists!"

The authority of the Order knew scarcely any bounds. Themselves the faithful vassals of the Pope, they exacted the same implicit obedience, alike from the German immigrants or colonists, and the converted P r u s s i a n s . . .

In the year 1243 A.D. the conquered lands were divided by the Pope into three bishoprics: CULM, POMERANIA and ERMELAND, each of which was again divided into three parts - one being subject to the bishop, and the other two to the brethren of the Order".

Taip, pradėdant 13 š., kuomet krikščionys išvaromi iš Syrijos, didžiojo magistro rezidencija perkeliama į Prūsiją lietuvišką provinciją, į gerai įtvirtintą M a g d e n b u r g o p i l i . Po Žalgirio mūšio ir Torno taikos (1466 m.) Ordinas turėjo atiduoti polono-lietuviškai imperijai D a n z i g a ir R y t ū V o k i e t i j a (Ostpreussen). Danzigo "koridoriaus" klausimas siekia tuos laikus.
/ bus daugiau /

Lietuvių Namų Žinios

• LN sekmadienio popietėse liepos mėn. 9, 23 ir 30 d.d. dalyvavo 640 žmonių.

• LN valdyba sveikina ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ KREPŠINIO RINKTINĘ "VĖJAS", įsijungusią į LN narių eiles ir sumokėjusią nario įnašą \$100.

Valdyba linki pasisekimo garsinant lietuvių vardą svetimtaučių tarpe ir Lietuvoje.

• LIETUVIŲ SLAUGOS NAMAMS aukėjo \$100 - A.A.Lukošius; \$ 50 - LN Valdybos pirmininkas R. Strimaitis; a.a.Mečio Zubricko atminimui - \$50 - LN.

Aukos priimamos PARAMOJE, PRISIKĖLIMO P-jos KREDITO KOOPERATYVE ir TALKOJE. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

• LN POILSIO STOVYKLA vyksta Wasagoje, Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje rugpjūčio 11-19 d.d.

Visas informacijas teikia V.Drešeris tel./416/233-3334 arba A.Sukauskas tel. 244.2790.

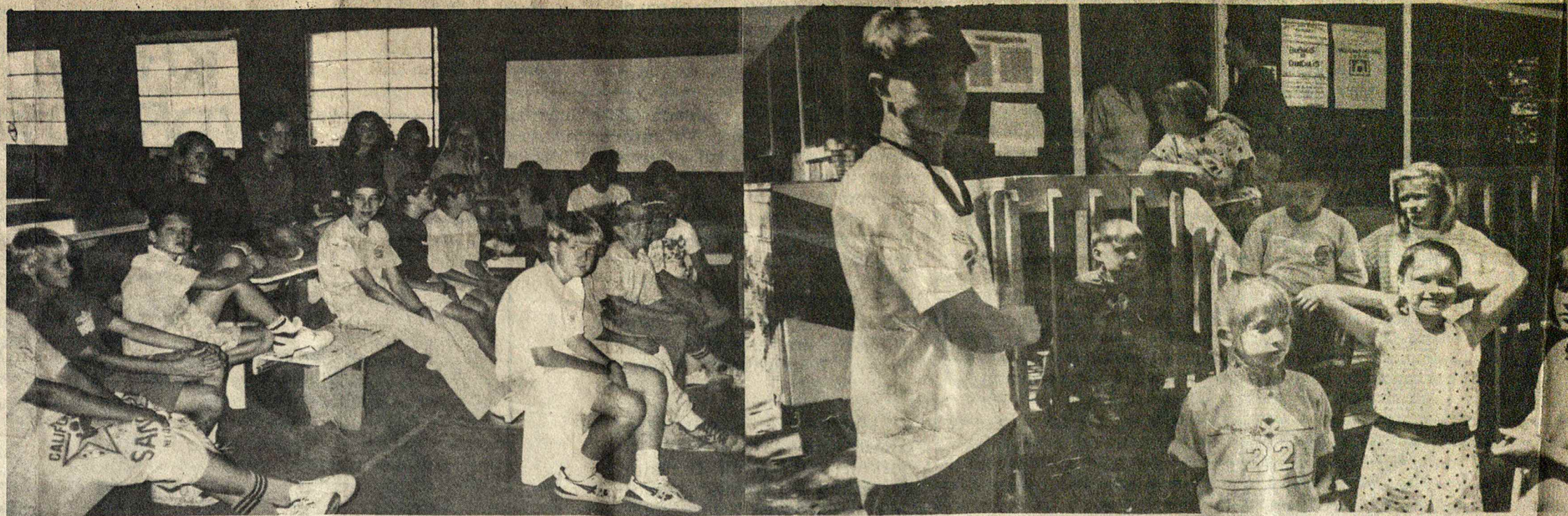
ŠAUNI VAIKŲ STOVYKLA "KRETINGOJE"

Sekmadienį, liepos mėn. 1 d. 93 vaikai iš Montrealo, Toronto, Hamiltono, Detroito, Lietuvos suvažiojo į Wasagos paplūdimyje esančią lietuvių Tėvų Pranciškonų nuosavybę - KRETINGOS stovyklą. Šiais metais lietuviškai kalbančiųjų stovyklautojų skaičius pagausėjo iki 93 vaikų (pernai - 85). Viso mergaičių stovyklautojų 50, o berniukų 43. Pagal amžių: 10 metų ir jaunesnių - 32 mergaitės ir 30 berniukų; 11 metų ir vyresnių - 18 mergaičių ir 13 berniukų. Dauguma vaikų iš Toronto. Lietuviškai kalbančiųjų stovykla paprastai tęsiasi 2 savaites. Po to, kitas 2 savaites vyks lietuvių kilmės, bet lietuviškai nekalbančių vaikų stovykla.

PAGERBĖJIMAI MIRUSIUS, AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI:

a.a. Antano VAKSMANO atminimui - \$100 - Vilma Vaksmanienė;

a.a. Mečio ZUBRICKO atminimui: \$ 100 - A.Vaičiūnas. Nuodėrdžiai dėkoja aukojusiems K.L.F.

Kairėje: Kretingos stovykloje prie Toronto stovyklavio 93 lietuviškai kalbantys vaikai. Čia vyriausių būrelis susirinkę pašnekesiui.

Dešinėje: Saulius Valadka iš Toronto veda Gamtos būrelį pratybai Kretingos vaikų stovykloje prie Toronto.

Stovyklos programos vadovės ir stovyklos koordinatorės Linos Vaitiekūnaitės-Kuliavienės visų metų ruošos darbo vaisius - tai viso mėnesio laikotarpį pravedamos abi vaikų stovyklos. Jos idėjų pastangų dėka rasti tinkamiausi vadovai, pasinaudojama jų talentais, sustatoma kuo įdomesnė vaikams programa. Šiais metais stovyklos komendantu sutiko būti vaikų psichologas, dr. Rimas Petrauskas, iš Toronto. Jis taip pat praveda pasikalbėjimų būrelį, per kurį vyresnieji stovyklautojai išdiskutuos parodytas filmukes įvairių jaunuliams aktualių temų. Mokytojas, Algimantas Nekrošius, iš Toronto, praveda sporto pamokas. Stovyklos metu organizuojama ir sporto diena. Kunigas Edis Putrimas, VASARIO 16 GIMNAZIJOS kapelionas praveda tikybos pamokas pokalbių vyresniesiems. Studentas Darius Udrys, iš Jackson, Michigan, USA, kartu su mokytoja Rasa Šoliūnaitė-Poskočiūniene, iš Lemonto, IL, praveda dainavimą visai stovyklai.

Taip pat ruošiamas stovyklos naujai suskurta operetė. Studentas Mykolas Šileika, iš Toronto, praveda strėlėmis šaudymo būrelių programą bei išsilankymo miške užsiėmimus. Studentas Saulius Valadka, iš

Toronto, praveda gamtos aplinkos pažinimo būrelių programą, medžio drožinėjimo - statybos užsiėmimus. Studentas Matas Stanevičius, iš Hamiltono, praveda orientacijos su kompasais būrelių programą. Studentas Kastytis Šoliūnas, iš Lemonto, IL, praveda programą rankdarbių bei meno užsiėmimams jauniems stovyklautojams. Seselė Margarita iš Lemonto, IL praveda tikybos pamokas - pokalbius jaunesniesiems stovyklautojams. Mokytoja Donata Puterienė iš Toronto, ruošia stovyklos laikraštėlį bei praveda scenos vaizdų paruošimo užsiėmimus būreliui, kuris parengs scenovaizdžius stovyklos marionečių pasirodymui, operetėi bei vaidinimams. Studentė Ona Stanevičiūtė iš Hamiltono praveda pamoką - susipažinimą su dabartine Lietuva. Taip pat praveda užsiėmimą - stovyklos radijo programą. Programos vedėja Lina Kuliavienė, iš Toronto. Studentė Rima Mačikūnaitė iš Niagara Falls, praveda darbėlių ir meno programą vyresniesiems. Studentė Vika Ross, iš Toronto, praveda pasakų pamoką ir ruošia marionetes vaidinimo pasatymui per užsiėmimus. Studentė Loretta Genytė, iš Toronto, praveda darbėlius ir meno programą vidutinėms grupėms. Studentė Andreja Kusneraitytė iš Toronto, praveda tautinius šokius bei žaidimus ir meno užsiėmimų būrelių programą. Rimas Smalenskas iš Toronto, praveda medžio drožinėjimo būrelių programą vyresniesiems berniukams.

Stovyklautojai pirmą stovyklos dieną pasirenka

pagal nustatytą temą savo būrelių pavadinimus. Šiais metais tema: **stovyklos aplinka**. Tokiu būdu, per vėliavų nuleidimo apeigas pirmą vakarą, stovykla susipažino su Išdykėliais, Skruzdėlėmis, Smėlėtom, Lovom, Supynėmis, Gyvatėmis, Nuodingomis Gebėnėmis, Vėliavomis, Šeimininkėmis, Barakais, Krepšinio Komanda, Uodais, Šaltais Dušais ir Žiurkėmis.

Stovyklos pasisekimai priklauso nuo visos eilės vyresniųjų, kurie darbuojasi būtinose pagalbinėse rolėse. Stovyklos daktaras dr. R.Zabieliauskas, buvęs montrealietis, o dabar gyvena ir dirba Toronto. Stovyklos ūkvedžiai: p. Kaleininkas ir Rimas Smalenskas iš Toronto. Stovyklos šeimininkai - mamytės ir tėveliai: policininkas Barry Wilkinson ir dėstytojas Michael Jaglowitz iš Toronto, mokytojos: Regina Ginotienė, Silvija Freimanienė, Loretta Kongats, verslininkė Nijolė Bates ir dėstytoja Rūta Jaglowitz visos iš Toronto ir mokytoja Danutė Enskaitienė iš Hamiltono. Maistą superka Marytė Hearst.

Vakarai stovykloje tikrai įdomūs. Pirmąjį, sekmadienio vakarą, vyko susipažinimą skatinantis žaidimas. Pirmadienį ruošiamas žaidimas "Taškų taškai". Antradienis paskelbta stovyklos Kasų Diena, per kurią visi stovyklautojai dėti kokias nors kasas. Vakare - talentų vakaras. Trečiadienį - Kalėdų diena, dešrelių kepimas prie laužo, o vakare jaunesniems ieškinyms, o vyresniems - filmų vakaras. Ketvirtadienį - laukiama Nijolės Sadūnai-

tės atsilankymo stovykloje. Vakare - tautos vakaras tema "LIETUVA BUS LAISVA". Penktadienį - kaukių vakaras - šokiai. Šeštadienį - didysis laužas, į kurį kviečiami tėveliai ir visuomenė. Sekmadienį - orientacijos su kompasais vakaras. Pirmadienį - sporto šventė. Antradienį - stovyklon atvyksta Ontario Provincinės Policijos "TRUE TEAM" (SWAT Team) darbo demonstracijai. Vakare - susikauptimo vakaras. Trečiadienį - jaunesiems filmų vakaras, vyresniems havajietiška "luau" vakariene. Ketvirtadienį - stovyklos operetė ir marionėčių pasirodymas. Penktadienį - užbaigimo pokylis ir šokiai. Šeštadienį, liepos 14 d. vyksta namo.

Gabija Petrauskienė

ATVYKSTA ŠIAULIŲ "TAURAS"

"Tauro" žolės riedulio (Field Hockey) mergaičių komanda atvyksta į Torontą, kur rugpjūčio 18-19 d.d. dalyvaus tarptautinia-

1990 Š.A. PABALTIEČIŲ IR LIETUVIŲ LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

vyks š.m. RUGSĖJO 15-16 d.d., KANADOS latvių stadione "SIDRABENE", Milton, Ont. (tarp Toronto ir Hamiltono). Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių.

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų, moterų, jaunių A (17-19 m.), jaunių ir mergaičių B (15-16 m.), C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.), F (žemiau 9 m.); Sub-masters (35-39 m.) ir visų klasių Masters- (40-44 m.), (45-49 m.) ir t.t., kas 5 metai. Prieauglio klasifikacija - pagal dalyvio amžių 1990 m. gruodžio 31 d. Sub-masters ir Masters - pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvių skaičius neapribotas visose klasėse.

Varžybų pradžia ŠEŠTADIENI, RUGSĖJO 15 d., 1:00 val.p.p. Registracija nuo 12 val. SEKMADIENI varžybų tąsa nuo 10 val.r.

Dalyvių registracija - iki RUGSĖJO mėn. 10 d., pas PSF-jos ir ŠALFASS lengvosios atletikos vadovą Algį Malinauską, 1317 Hillview Cresc., OAKVILLE, Ont., L6H tel: (416) 844-7694.

Klubams nepriklausantieji dėl informacijų gali kreiptis į bet kurį sporto klubą arba tiesiog į A.Malinauską. Dalyvavimas ATVIRAS VISIEMS LIETUVIŲ LENGVA-ATLETAMS. D a l y v a u k i t e !

• 1990 m. Šiaurės Amerikos Pabaltiečių Lauko Teniso Pirmenybės vyko rugpjūčio mėn. 11-12 d.d., Harvey Barcus Tennis Center, 2655 E. Outer Dr., Detroit'e, Mich., USA. Varžybas vykdė ŠALFASS Lauko Teniso Komitetas, kurio vadovu yra dr. Algis Barauskas.

• 1990 m. Šiaurės Amerikos Pabaltiečių Plaukimo Pirmenybės 2-sios varžybos numatomos š.m. lapkričio mėn., Toronto, Ont. Kanadoje. Tiksliai data dar nenustatyta. Varžybas vykdė ŠALFASS Lauko Teniso Komitetas, kurio vadovu yra dr. Algis Barauskas.

DAUGINIS DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
Dauginis - telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
Patarnavimas - greitas ir tikslus!

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!
ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA PENKTADIENI IŠCANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE. (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų. 1610 Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. v.
SKAMBINKITE Tel.: 487-5591

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

10 % už 90 dienų term. indėlius	10 1/4 % už 6 mėn. term. indėlius
10 1/2 % už 1 m. term. indėlius	10 3/4 % už 2 m. term. indėlius
11 1/2 % už 3 m. term. indėlius	12 1/2 % už 1 m. GIC mėn. palūk.
12 % už 2 m. GIC invest. pažym.	12 % už 3 m. GIC invest. pažym.
9 1/2 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	12 1/2 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind
12 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind	12 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind
9 1/2 % už namų planą - OHOSP (v.r.)	8 1/2 % už taupymo sąskaitą
10 % kasd. pal. sąsk. virš 10,000	7 % už kasd. pal. čekių sąsk.

AKTYVAI VIRŠ 77 MILIJONŲ DOLERIŲ
Visų namų gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių pertai-dos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečdieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
TELEFONAS: 532-1149

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St. Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečdieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	10 %
180-185 d. term. ind.	10 1/4 %
1 metų term. indėlius	10 1/2 %
2 metų term. indėlius	10 3/4 %
3 metų term. indėlius	11 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk.	12 1/2 %
2 metų GIC-met. palūk.	12 %
3 metų GIC-met. palūk.	12 %
1 metų GIC-mėn. palūk.	11 1/2 %
RRSP, RRIF ir OHOSP	9 1/2 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	12 1/2 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	12 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	12 %
Taupomąją sąskaitą	8 1/2 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	10 %
Kasd. pal. čekių sąsk. iki...	5 1/4 %

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas nuo	13 3/4 %
Sutarties paskolas nuo	13 1/2 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	14 %
2 metų	14 %
3 metų	14 %
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ir 3 metų	13 %

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šerų, čekių ir taupymo sąskaitose.

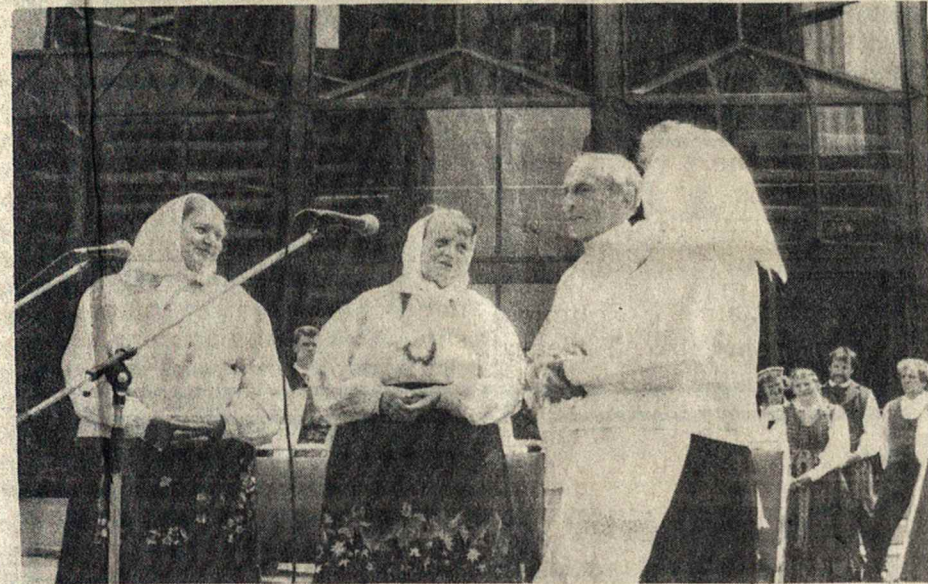
Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morkiūlius iki 75% (kai-noto turto vertės. Parduodame pinigines pertaldas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Nelimame mokesčio už lėša-tytus čekius bei apmokamas (valius sąskaitas).

AKTYVAI VIRŠ 45 milijonų dolerių
Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

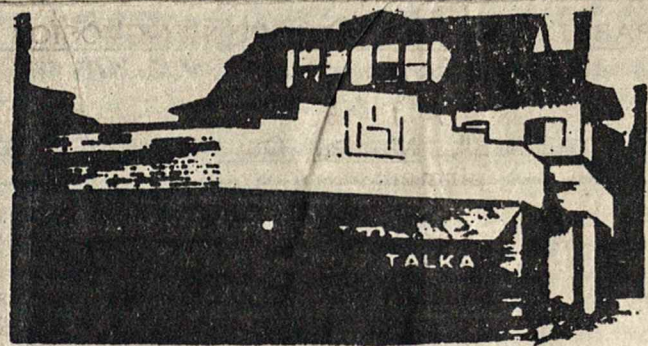
"Radastos" ansamblio moterys dainuoja koncerto metu Hull mieste prie MAISON DU CITOYEN rūmų 1990 m. liepos 16 d. Kanadoje.

Elžbieta KUKAUSKIENĖ, Stasė KUKAUSKIENĖ, Silvestras MASALSKAS ir Marijona LEONAČIŪNĖ "ŽEMYNOS" Ansamblio dainininkai, talkininkavę Hull mieste, RADASTOS Ansambliui. Abi nuotr. V. Priščeponkos.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose

HAMILTONO KREDITO KOOPRATYVAS
„TALKA“

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 32 MILIJONUS DOLERIU

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki ...	9%
santaukas	8.5%
kasd. pal. taupymo s-ta	8%
90 dienų indėlius	11%
1 m. term. indėlius	13%
1 m. term. ind. mėn. pal.	12.5%
3 m. term. indėlius	12%
RRSP ir RRIF (pensijos)	9%
RRSP ir RRIF 1 m.	13%
RRSP ind. 3 m.	12%

IMAME UŽ:

asmeninės paskolas	17%
nekiln. turto oask. 1 m.	14%
nekiln. turto pask. 2 m.	14.5%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.	
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.	

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v. p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. r. iki 1 val. p.p.; penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro. Liepos-rugpjūčio mėnesiais uždaryta.

Dino

VALYKLA
SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOYMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2965 ALLARD, Ville Emard
766-2667

chicago

BRAZAUSKAS WASHINGTON'E

Liepos mėn. 25 d. Washington'an atvyko Lietuvos ministerės pirmininkės K. Prunskienės pavaduotojas bei Lietuvos Komunistų partijos pirmasis sekretorius Algirdas Brazauskas.

Algirdas Brazauskas pasimatė su JAV Prekybos departamento, importu-eksportu banko bei Federalinės indėlių apdraudos korporacijos atstovais, aptariant ekonominius ir finansinius klausimus.

Vicepremjero politinę programą Washington'e koordinavo VLIKAS. Numatyti pasimatymai su JAV Veteranų departamento sekretoriumi Edward Derwinski, senatoriais Robert Dole, Alfonse D'Amato, Paul Simon ir Donald Riegle, kongresmanu Richard Durbin ir Tautinio saugumo tarybos atstove Condoleezza Rice.

Algirdas Brazauskas buvo priimtas Lietuvos pasiuntinybėje, kur susitiko su Lietuvos chargé d'affaires Stasiu Lozoraičiu.

hamilton

PAGERBDAMI MIRUSIUS, AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI:

A.a. Vlodo PERKAUSKO atminimui: \$30 - S.S.Rakščiai; \$25 - L.D.Stukai; po \$20 - A.Deksnienė, J.A.Asmenavičiai, A.Verbickas, J.G.Krištolaičiai, J.Bajoraitis, V.G.Stabingiai, M.Chrolavičienė, A.Didžbalienė, V.M.Leparskai, M.J.Gimžauskai, E.L.Klevai, E.V.Sakai; po \$15 - A.Adomaitienė, V.Kezinaitis, J.R.Pleiniai ir \$10 - P.M.Šuliai.

A.a. Pranės KRANIAUSKIENĖS atminimui: \$35 - Mrs.V.McNeill; \$25 - P.Z.Sakalai; po \$20 - J.G.Krištolaičiai, P.S.Kanopai;

A.a. Magdalenos BILEVIČIENĖS atminimui: po \$15 - J.Bajoraitis ir J.R.Pleiniai;

A.a. Alekso DALIBAGO atminimui, mirusio Lietuvoje: \$25 - E.Seirienė;

A.a. Eimučio SKAISČIO atminimui: \$100 - Z.J.Didžbaliai; \$50 - E.V.Kybartai;

A.a. Mykolo AMBULTO atminimui, mirusio Lietuvoje: \$25 - P.Z.Sakalai;

A.a. Olgos ZABARAUSKIENĖS atminimui: \$25 - V.Kezinaitis;

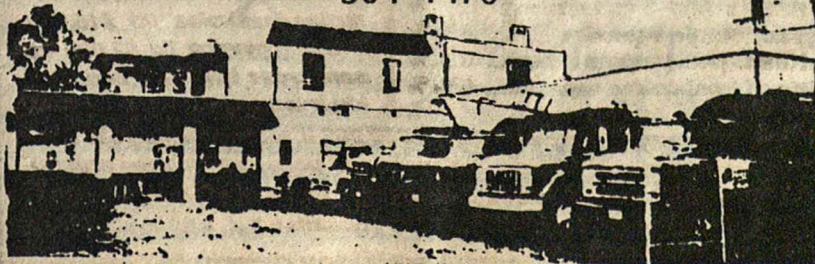
Širdingai dėkingas už aukas

K.L.F.

GUY RICHARD
ROOFER—COUVREUR
7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogdengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite tel.

364-1470

london, ont.

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA Mc MASTER UNIVERSITETE

McMaster Universiteto radio stoties signalai siekia klausytojus apytikriai 40 kilometrų spinduliu. Stotis CFMU-FM 93.3. Joje dirba arti 200 studentų - radio mėgėjų. Savaitgaliai yra skiriami daugia-kultūrinėms radio programoms. Šiuo metu jų yra 9, tarpe jų ilgiausiai išsilaikiusi lietuviškoji radio programa GINTARINIAI AIDAI, girdima jau 12 metų.

Radio stotis yra išlaikoma studentų unijos, remiama Universiteto administracijos. Šiais metais sumažėjus paramai iš Kanados vyriausybės, radio administracija kreipėsi į visus radio klausytojus, įskaitant ir daugiakultūrines programas, prašant finansinės paramos.

Šios radijos programos yra tikrai kultūrinės, nedaro jokio pelno ir visi, kurie ten dirba, negauna jokio atlyginimo. Lietuvišką radio programą, kuri yra

Nuo š.m.sausio mėn. pradžios GINTARINIŲ AIDŲ RADIO pranešėjų tarpe girdime šiuos naujus darbuotojus: žurnalistą dr. Douglas HAGO ir ir jo žmoną Reginą VARANAVIČIŪTĘ-HAGO.

Nuotr. L.Stungevičienės

transliuojama kas sekmdienį nuo 1-2 val.p.p., praveda pasikeisdami šie pranešėjai: Eduardas Labuckas žurnalistas, dr. D.Hago su Regina Varanavičiūte-Hago, vadovaujant Liudai Stungevičienei.

Šalia reguliarių radio programų GINTARINIAI AIDAI su Hamiltono lietuvių radio mėgėjų pagalba, ne kartą yra surengę įvairių lietuvių solistų, muzikų bei žodžio perdavėjų pasirodymų. Š.m. liepos mėn.1 d.

buvo gražiai priimta viešnia iš Lietuvos - Nijolė Sadūnaitė. Jos paskaitos klausėsi gausus skaicius Hamiltono lietuvių, buvo surinkta nemažai aukų.

Sekantis GINTARINIŲ AIDŲ globoje koncertas įvyko rugpjūčio mėn. 9 d. JAUNIMO CENTRO salėje, 7 val.vakaro. Iš Lietuvos atvykę ARMONIKOS ANSAMBLIO vadovas Stasys Liupkevičius su dukromis Audra ir Ugne atliko šio koncerto programą. L.S.

ir pranešimai Chicagoje. Jeigu apie G. Šerkšnį pokalbį visuomenę buvo galima tik telefonais painformuoti, tai apie A. Brazausko atvykimą buvo žinoma iš anksto ir apie tai skelbė spauda ir radio programos.

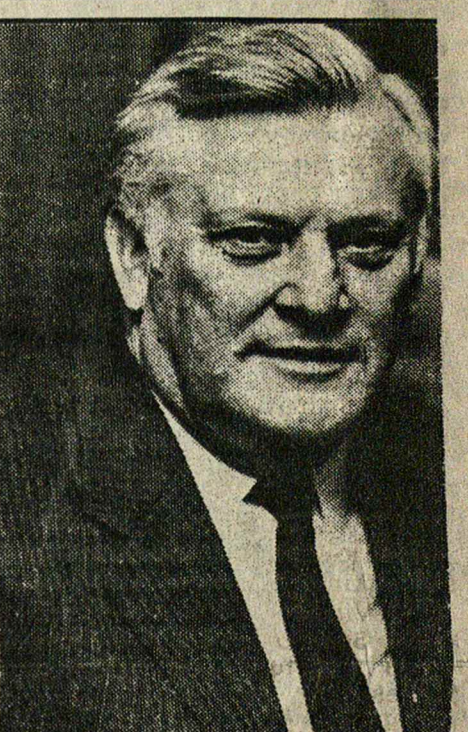
A. Brazauskas irgi kalbėjo Lemonte ir Chicagoje. Lemonte įvykusį susitikimą suorganizavo "Lithuanian Hotline" (liepos 21 d.), o Chicago Lietuvos Tautiniuose Namuose - Amerikos Lietuvių Taryba (liepos 23 d.).

Labai gausiai atsilankė į susitikimą Lietuvių Tautiniuose Namuose. Nežiūrint to, kad programa vyko pirmadienio vakarą, ten susirinko apie 400 žmonių ir daugelis turėjo stovėti.

Cia programą atidarė ir trumpai su aukštu Lietuvos valdžios pareigūnu supažindino Chicago Lietuvos organizacijų veikėjas Vl. Šoliūnas. Taip pat trumpą žodį tarė A. Brazauską globojęs JAV žinomas pramonininkas Vytautas Valatkaitis iš Oak Brook, IL.

Lietuvos vicepremjeras kalbėjo gana dalykiškai. Jis nupasakojo kelią, kuris privedė Lietuvą prie kovo 11 dienos. Pradžioje trumpai papasakojo ir apie save. Svečias iš Lietuvos parodė nemažą diplomatiškos, reikalo supratimo ir inteligencijos.

Tam pačiam Vl. Šoliūnui vadovaujant, buvo ilgoka klausimų - atsakymų sesija, kurioje daugelis tautiečių galėjo pasinformuoti jiems

Lietuvos vicepremjeras Algirdas BRAZAUSKAS

rūpinais klausimais. Ir čia svečias parodė savo išprusimą ir kultūrą, gal net didesnę, negu keli klausėjai. Kartu su vicepremjera A. Brazausku lankėsi ir Lietuvos Mokslo Akademijos vicepirmininkas, ekonomijos profesorius, Raimundas Rajauskas.

Beje, jie turėjo ne vieną pasitarimą su Amerikos pramonininkais ir prekybininkais bei ekonomistais Lietuvos ekonominių klausimais.

E. Šulaitis

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS, REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radio žinios nesulaikoma skleidžia informacijas (vairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
310 Rathburn Rd., Etobicoke, Ont. M9B 2L8

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F.WILSON & SONS Inc.

123 Maple Blv., 5784 Verdun Av.
Chateauguy, Que. Verdun, Que.
Tel: 691-4763 * Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

montreal

MIRUSIEJI:

● **MARIJA VALAŠMIENĖ-SPRAGAUSKAITE** mirė rugpjūčio mėn. 5 d. Paliko daug draugų. Palaidota iš AV P-jos bažnyčios Notre Dame des Neiges kapinėse.

Uzuojauta artimiesiems.

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS IR ŠIAUDINUKŲ SEMINARAS

vyks rugpjūčio mėn. 25 d. A. ir A. TAMOSAICIŲ Dailės Galerijoje, R.R.2, Kings-ton, Ontario, Kanadoje.

Dėl informacijų skam-binti LTI valdybos pirmi-ninkei A. Veselkienei 613-382-8448.

● **TAUTOS ŠVENTĖS** minė-jime, rugsėjo mėn. 9 d., AV P-jos salėje, po pamaldų, programą atliks "Armonikos vadovas S. Liupkevičius su dukrom Audra ir Ugnė. Jie viesi Kanadoje.

● **Dr. MILDA DANYTĖ** rugsėjo mėn. išvyksta į Lietuvą, kur ji pakviesta dėstyti anglų kalbą Kauno Vytauto Didžiojo Universi-tete.

Linkime jai geriausios sėkmės.

● Ansamblis iš Lietuvos - **RADASTA** - dalyvavo Quebec'o mieste ir kitur, dainuodamas ir šokdamas bei grodamas. Jis buvo pakviestas Drummonville Tarptautinių Folklorinių Ansamblių komiteto daly-vauti liepos mėnesį vykstan-čiame festivalyje. Ta proga teko su jais pabendrauti ir Montrealyje Šv. Kazimie-ro ir Aušros Vartų parapijų salėse ekspromtu surengu-tuose pasirodymuose. Vado-vė Aldona Radvienė buvo atvykusi į "NL" Re-dakciją, kur su ja teko išsamiau pasikalbėti.

Plačiau - kitame nume-ryje.

● Vasaros atostogų metu "NL" sandėliuką remontavo, vadovaujant Antanui Ra-

LITUANISTINĖ MOKYKLA Kviečia

Mūsų mokyklos vadovai ragina jau dabar užregistruoti vaikus ateinančioms mokslo metams, paskambinant vedėjai Joanai Adamonytei tel: 256-5355 arba Kristinai Makauskienei, tel: 631-7392.

Labai svarbu iš anksto žinoti, kiek mokinių lankys mokyklą.

MOKINIŲ REGISTRACIJA

1990-91 mokslo metams į Montrealeio

Lituanistinę Mokyklą jau vyksta.

Užregistruoti mokinius skambinant

Joanai ADAMONYTEI, tel: 256-5355;

arba Kristinai MAKASKIENEI, tel: 631-7392

Mūsų Montrealeio Lituanistinės Mokyklos mokytojai užbaigus mokslo metus: stovi Irena ADAMONYTĖ-SATKAUSKIENĖ, Lilė GEDVILAITĖ, Andrėja CELTORIŪTĖ. Sėdi - Silvija AKSTINAITĖ - STASKEVIČIENĖ, dr. Remigijus SATKAUSKAS, vedėja Joana ADAMONYTĖ ir Seselė PAULĖ. Nuotr. R. Satkausko

činskui, Antanas Žiukas, Petras Ražanas, talkininkavo Leonas Balaišis.

MONTREALIO LIETUVIŲ ŽVEJŲ IŠVYKA

Vienuolika Montrealeio lietuvių, NIDOS Klubu narių buvo išvykę į Otta-wos upę, kur praleido ka-ringą dieną su žuvmis rugpjūčio mėn. 4 d.

Žūklės turnyre laimėto-jais tapo Petras Ražanas už lydeką ir Antanas Žiu-kas už dorę.

NIDOS Žvejų-Medžioto-jų Klubas Montrealyje ruošiasi savo tradicinei gegužinei rugpjūčio mėn. 26 dieną (žiūr. skelbimą). Na-riai prašomi atvežti lote-rijai laimikių.

● Alfonso ir Cheryl VIS-KANTŲ dukrelė pakrikštyta AV Parapijos bažnyčioje Amber-Nicole vardais.

● Jono ir Andrėe JOKU-BAUSKŲ sūnelis pakrikšty-tas AV P-jos bažnyčioje Brian-Jason vardais.

MONTREALIO LIETUVIŲ ŽVEJOTOJŲ - MEDŽIOTOJŲ

KLUBAS "NIDA"

MALONIAI Kviečia Narius ir SVEČIUS Į

GEGUŽINĖ

St. ir G. RIMEIKIŲ vasarvietėje, Celine St. RIGAUD BAY

1990 m. RUGPJŪČIO mėn 26 d., SEKMADIENĮ

Būsite pavaišinti rūkyta žuvim ir virtais kukurūzais (corns).

"NIDOS" KLUBO VALDYBA

TAUTOS FONDUI AUKOJO:

Po \$ 100 - dr. A. Pavilanius, A. Macelis, P. Vėrykis, C. Yasutis, P. Šukys, V. Žilinskas; \$65 - A. Latvaitis; po \$50 - A. L. Jurgutis, A. Sakaitis, J. Kibirkštis, A. L. Grigeliai; po \$25 - K. Šimkus, V. Sabalys; \$20 - K. Juška; po \$10 - R. P. Rudinskas, V. Stankevičienė, A. a. Viktoro Sušinsko atminimui - \$50 - Jonas Čialka.

Visiems aukojusiems nuoširdus AČIŲ.

Tautos Fondo Atstovybė Montrealyje

PARDUODAME APARATŪRĄ, TINKAMĄ LIETUVAI: video kameras, video įrašymo aparatus, televizijos, radijo, magnetofonus, bevielius telefonus gausite papigintomis kainomis pas: R/C LEON SERVICE, 5887 Sherbrooke St. W., Montreal tel: (514) 488-3363

Toronto tel: (416) 886-7659

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa, National, Panasonic M7, GVC, NEC, Sony, Sanyo.

Two cassette radio - \$129.- Video nuo \$399.-

Video camera : \$1499.-

Maurice Electrique Ltee

ENTREPRENEUR ÉLECTRICIEN ELECTRICAL CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A, ALLION LASALLE, QUÉ. H8P2C5

TEL: 366-5484

Maurice Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Seugojimas vasaros laiku (Storage)
- Taisau ir remeliuoju
- Bluvu ir parduodu.

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A, Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai: 844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS PASSEPORT • COMMERCIAL MARIAGE • WEDDINGS

5220 ch. QUEEN MARY rd.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H3W 1X5

Tel. 481-6608

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Séve, Montreal, Qué., H4E 2A8

TEL.: 766-5827; 766-5830

SKYRIUS: 3907 A Rosemont Blvd.

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS - virš \$26,000,000 REZERVAS - virš milijono

MOKA UŽ:

Certifikatus	12½%	Taupymo - special.	6½%
Term. indėlius:		Taupymo - su gyv. dr.	6½%
1 metų	11½%	Taupymo - kasdienines	6½%
180 d. - 364 d.	11½%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	11½%	RRIF - RRSP - term.	12½%
60 d. - 119 d.	10½%	RRIF - RRSP - taup.	8 %
30 d. - 59 d.	10½%		

IMA UŽ:

Nekilnojamą turtą - nuo 14¼% Asmenines - nuo 14¼%

VĖLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antradien. Treč.	9:00 - 3:00 (Tik pirm) 10:00 - 2:00
Ketvirtadieniais	12:00 - 8:00 3:00 - 7:00
Penktadieniais	10:00 - 6:00 2:00 - 6:00

KNYGOS IŠ LIETUVOS

Norintieji išgauti "VAGOS" ir "MOKSLŲ" leidyklų išleistų knygų Lietuvoje, gali kreiptis į tų leidyklų atstovą Kanadoje ir JAV-ėse, Liudą Stankevičių, 1053 Albanel Cr., Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7, Tel.: 669-8834.

"Švyturio" metinė prenumerata oro paštu - \$42.-

Les Peintures Perez Painting

RESIDENTIAL - COMERCIAL - INDUSTRIAL STUCCO & WALL PAPER

D. Perez President

Tel.: 365-6444

2422 MENARD - LASALLE P. QUE H8N 1J5

CFMB

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENI NUO 11.30 IKI 12 val. nakties

Programos Vedėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel.: 669-8834

Member

Foto M.L.S. SISTEMA

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS

PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel: 273-9181 ..... Namų: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. HIT 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496

HONEY FOR SALE !

Direct from the beekeeper. \$1.20 per pound. Delivery could be arranged too!. Please call: Tel.: 627-1328

PARŪPINAME Japonų firmų VIDEO MAGNETOFONUS (VCR) ir VIDEO FILMAVIMO KAMERAS, tinkamas naudoti Lietuvoje. Turime pavyzdžių. Galima atsiimti ir Toronte. **ADAMONIŲ ŠEIMA,** Tel.: (514) - 256-5355.

Dr. JONAS MALISKA

Tel.: 866-8235

Dr. MICHEL HUYNH

Tel.: 866-9297

D.D.S.

DANTŲ GYDYTOJAI-CHIRURGAI 1440 St. Catherine St. W. Suite 600 Montreal, P.Q. H3G 1S5

Dr. PHILIP STULGINSKIS

Dental Surgeon,

DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS

8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)

Suite 209, LaSalle, Qué.

H8P 1N5. Tel. 364-4658.

M. CUSSON VAISTINĖ

7635 Cental St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2

Atidaryta kasdien nuo 9 - 10 v.v.

Šeštadieniai: nuo 9 v. - 9:30 v.v.

Sekmadieniai: nuo 10 v. - 9:30 v.v.

Tel.: 366-9745 ir 365 - 0505

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING

1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Que., H3G 1L5

Tel.: 931-4024

Notarai

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

Suite 1143, Sun Life Building

1155 rue METCALPE, Montreal, Que., H3B 2V6

Tel. (514) - 871-1430